

ЦЬОГО
ДНЯ

■ 1832 р. Народився терапевт, основоположник наукової клінічної медицини Сергій Боткін. У складі загону М. Пирогова брав участь у Кримській кампанії. ■ 1864 р. У Вінниці народився Михайло Коцюбинський, класик української літератури. ■ 1920 р. У Радянській державі вийшов декрет про створення при всіх вищих навчальних закладах робітничих факультетів (робфаків). ■ 1939 р. Червона Армія перейшла радянсько-польський кордон і вступила на територію Західної України і Західної Білорусії. ■ 1940 р. Помер Панас Саксаганський, актор, режисер, театральний діяч. ■ 1989 р. У Чернівцях відкрився перший фестиваль української пісні «Червона рута».

Село

▼
8—9

«Руслан».
«Мрія».
Небо

▼
12

Мал. Євгенія ВАСИЛЬЧЕНКО.

Конкурс
карикатур

▼
13

СТИХІЯ

Руйнівні зливи

розмили об'їзну трасу Ялта—Севастополь, на відновлення якої потрібно понад півмільйона гривень. Уряд виділив для цього лише 70 тисяч. Зливи активізували й зсуви: лівадійський розверзся глибокою тріщиною біля будинку № 33 на вулиці Сеченова, почало тріскатися і сповзати західне крило будинку № 38 на вулиці Київській, потопає у воді кілька будинків на вулиці Найдюнова, де селеві потоки щільно забили стоки.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Я ВАМ ПИШУ...

Права рука подає, ліва — відбирає

Дуже раділи, коли з благодійного фонду почали отримувати щомісячну допомогу по 15 гривень. Потім з нас почали вираховувати по 3 гривні податку. Та ще й погрожують оштрафувати нібито за незаконно отримані кошти, примушують заповнювати декларації про доходи. Коли ж це 15 гривень благодійництва переросли в незаконні доходи?

Микола ПОЛЯКОВ,
передплатник з 10-річним стажем.
Дніпродзержинськ
Дніпропетровської області.

Голос України

Г А З Е Т А В Е Р Х О В Н О Ї Р А Д И У К Р А Ї Н И

ОФІЦІЙНО

Про майбутнє Європи

Президент України Леонід Кучма бере участь у другому Європейському економічному саміті в Зальцбурзі. Леонід Кучма вже першого дня виступив в обговоренні актуальних питань європейської політики та економіки у світлі активізації процесу інтеграції Європи та створення в усьому світі широкої антитерористичної коаліції. Президент України охарактеризував перспективи розвитку відносин

між Україною та Європейським союзом.

Сьогодні саміт завершує роботу. В рамках саміту відбулися також двосторонні зустрічі глави української держави з лідерами Німеччини, Фінляндії, Естонії, Болгарії.

Візит, який стане поштовхом

Сьогодні має розпочатися візит в Україну Президента Румунії Іона Ілієску. Заплановані його переговори з Президентом України Леонідом Кучмою. Очікується, цей

візит стане поштовхом для переговорів з підготовки двосторонніх угод про режим держкордону та про розмежування континентального шельфу й вільних економічних зон у Чорному морі

(Детальніше про це читайте на 4-й стор.).

Все, що не заборонено...

Демонстрації в Німеччині проводять часто і з різного приводу. І якщо громадяни не зазіхають на підвалини суспільного устрою, не закликають до насильства, не порушують громадського спокою і нікого не ображають, то, отримавши дозвіл влади, вони можуть ставити свої вимоги і висловлювати побажання у визначеному для цього місці.

(Закінчення на 5-й стор.).

Не остання осінь...

О 14-й годині 20 хвилин колона, сформована Компартією, від станції метро «Арсенальна» вирушила в напрямку Європейської площі. В акції протесту беруть участь представники з більш як 20 областей і Автономної Республіки Крим. На чолі йшли народні депутати, серед яких — Петро Симоненко, Омелян Парубок, Олег Грачов, Петро Цибенко, Станіслав Гу-

ренко та інші. За попередніми оцінками, в акції взяли участь близько 5—7 тисяч осіб.

Як зазначив в інтерв'ю журналістам народний депутат, лідер фракції КПУ Петро Симоненко, завдання-максимум і завдання-мінімум, яке ставлять перед собою організатори акції, — відставка Президента України Леоніда Кучми.

(Закінчення на 2-й стор.).

У НОМЕР

***
Гарячий пуск установок позапічного рафінування сталі відбувся у киснево-конвертерному цеху Єнакієвського металургійного заводу. Машину виготовлено на Новокраматорському машинобудівному заводі, і генеральний директор підприємства Віктор Панков назвав подію історичною. Адже досі таке обладнання українські металурги замовляли за кордоном. Нова технологія ско-

рочує час на виробництво заготовок, розширює діапазон марок сталі. Знижуються витрати електроенергії та газу, зменшується собівартість прокату за одночасного поліпшення його якості. Першому циклу обробки сталі в новій установці передувала традиційний ритуал розбиття пляшки шампанського об кришку ковша із рідким металом. 55 хвилин — стільки триває обробка в печі-ковші — машина відпрацювала без

зауважень. Хімічний аналіз засвідчив, що сталь цілком відповідає закладеним стандартам, повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУШ. ***
3 10-літтям міську громадську організацію «Союз українців» вітали в Українському культурно-інформаційному центрі в Севастополі. Організацію знають і шанують в місті завдяки численним благодійним акціям, які севастопольські українки про-

водять спільно з товаришками із союзу з Америки й Австралії, на підтримку дітей-сиріт, дитячих будинків, шкіл-інтернатів, дитсадків, опіці обдарованих учнів і студентів з малозабезпечених родин та вчителів української мови і літератури, проведенню благодійних акцій для людей похилого віку «Бабусі Америки — бабусям України», повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.

ПОЛІТИКА

Не остання осінь...

Фото Юрія ІЛІЄНКА (Україноформ).

(Початок на 1-й стор.).
Мета — проведення прозорих демократичних виборів і формування демократичної влади. Петро Симоненко переконаний, що після відставки глави держави, аби не допустити владного хаосу, опозиція відповідно до Конституції може сформувати не тільки парламентську більшість, а й коаліційний уряд.
Схоже, акція не обмежиться лише 16 вересням. У колонах складають списки тих, хто зостанеться ще щонайменше на тиждень. Імовірно, що палатки буде встановлено на прилеглих до будинку на Банковій вулицях з метою пікетування резиденції глави держави, **повідомляють Володимир КОРОЛЮК та Віктор СКРИПНИК.**

У НОМЕР

Життя вчить

Президент України Леонід Кучма пояснює зміну свого погляду на політичний устрій держави віком, досвідом і знаннями.
«Життя нас учить», — сказав він, зазначивши при цьому, що всі ці роки Україна проіснувала «в умовах жорсткого протистояння виконавчої та законодавчої влади».
Він висловив переконання, що, якби не було цього протистояння, Україна досягла б більшого в економічій, соціальній сфері.
Л. Кучма впевнений, що народні депутати ухвалювали Конституцію «на зло Президентів», і тому в Основному Законі «не закладено головного механізму взаємної відповідальності парламенту та уряду».
За словами глави держави, над реалізацією реформи мають працювати і уряд, і парламент, і вчені, і громадськість.
Відповідаючи на запитання, чи існує в Україні криза влади, Л. Кучма наголосив: «Це абсурд».
Коментуючи підписаний ним указ щодо прозорості діяльності державної влади, Л. Кучма зазначив, що відкритість влади — «дорога з двостороннім рухом». «Це не лише можливість виконавчої влади впливати на суспільство, а й можливість суспільства впливати на владу», — сказав він.

Округів поменшало

22 вересня вибори депутатів до Верховної Ради Криму пройдуть тільки в двох округах — № 25 і № 30, замість трьох, як було прийнято.
Виборчком автономії відмінив повторні вибори по 98-му округу, зареєструвавши депутатом ВР АРК Федора Адаменія, котрий у день голосування 31 березня набрав найбільшу кількість голосів і значно випередив своїх конкурентів, але суд Залізничного району визнав тоді вибори недійсними. Апеляційний суд автономії це рішення райсуду відмінив.
А ось окружна комісія № 25, яку за симпатії до кандидатів-комуністів на весняних виборах і за те, що не виконала тоді жодного судового рішення, прозвали «одіозною», відзначилася й нині. Вже у новому складі на своєму засіданні постановила не виконувати рішення суду Центрального району Сімферополя від 9 вересня, яким її зобов'язано зняти з реєстрації кандидата в депутати Михайла Бахарева. Опонент-кандидат цього округу Олег Єрмоленко звинуватив його в порушенні умов і термінів передвиборчої агітації.
Члени 25-го окружного постановили прийняти рішення суду до відома. Як зауважують юристи, в окружкомі переконані, що їхня ухвала вище Закону. Насправді самі вийшли за його межі і стануть об'єктом судового розгляду. Адже згідно з Конституцією будь-яке судове рішення є обов'язковим до виконання.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

тат України Ігор Малиновський, який очолив соціалістів-черкашан, також назвав ті самі зусилля влади, щоб не допустити участі черкашан в акціях протесту, привів у Київ понад тисячу учасників. О 14-й годині ця колона з лозунгами «Геть Кучму!», «За чесну владу!», «Роботу!», «Зарплату!», «Пенсії!» вирушила до Європейської площі, де відбувся мітинг під державними та червоними прапорами, **повідомляє Анатолій КАРАСЬ.**

У різних регіонах України гомоніли КПУ, СПУ, БЮТ і частково «Наша Україна»

Чернівецька міська рада не надала дозвіл на проведення мітингу протесту перед будинком облдержадміністрації організаторам акції «Повстань, Україно!», бо це місце не входить до переліку тих, де можна проводити недержавні масові заходи. Але протестуючі пікетували будинок облдержадміністрації, прийняли звернення до Президента України Кучми та голови Чернівецької облдержадміністрації Теофіла Бауера з вимогою зректися своїх постів та надати можливість народу зробити правильний вибір, — **повідомляє наш власний кореспондент Василь БАБУХ.**

Для участі в акції протесту в Хмельницькому підтягували сили з інших регіонів. Сюди прибуло майже десять автобусів молодих хлопців. Увечері після бурхливої «вечері» було розбито три вікна та обрито фарбою пам'ятник. Міліція затримала одного хулігана і допитала 50 хлопців. Уже на ранок суботи жодного авто-

буса не було. Усі роз'їхалися по домівках. А надовечір на мітинг до Хмельницького прибули всі три лідери парламентської опозиції, але їх прийшли послухати всього дві—три тисячі літніх хмельничан, **повідомляє наш власний кореспондент Михайло ВАСИЛАШКО.**

Учора вранці з Кам'янця-Подільського до столиці виїхав автобус із озброєними людьми, які мають лист за підписом міського голови Олександра Мазурчака, з проханням до силовиків давати їм «зелену дорогу». Однак участі в акціях протесту в Києві ця група не братиме: це із древнього міста з перемогою у міжнародному лицарському турнірі повертається п'ять столичних спортивних команд, **повідомляє наш власний кореспондент Віра ШПИЛЬОВА.**

Виступам опозиційних сил у Тернополі передував мітинг політичних партій, які підтримують політику Віктора Ющенка. Націонал-демократичні сили порушували традиційні проблеми мови, історії, захисту України від політичних та економічних зазіхань Росії. Найрадикальніші з гасел, що їх тримали учасники мітингу: «Владу — під контроль народу», «Так — імпічменту Президенту», **повідомляє наш власний кореспондент Марта ЛІТИНСЬКА.**

Збори активу виконавчої та представницької влади Дніпропетровської області напередодні акції громадянської непокоридійшли висновку, що на Дніпропетровщині немає революційної ситуації. У зверненні колегії облдержадміністрації та президії облради до Президента

України дніпропетровці попередили главу держави: якщо найвища державна влада виявить свою нездатність «упоратися зі жменькою радикалів» і піде їм на поступки, регіональна влада самостійно вживатиме «необхідних заходів». До того ж обласний владний актив закликав до ініціювання загальноукраїнського референдуму про надання російській мові державного статусу, **повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.**

Бліц-опитування, яке провів **наш власний кореспондент у Кіровограді Олег БОНДАР**, свідчить, що напередодні акції протесту опозиції про час її проведення знали практично всі. Агітками обклеєно майже всі ліхтарі й будинки і в центральній частині міста, і на околицях. Більшість опитуваних відповіла схвально щодо вимог опозиціонерів.

Партія «Батьківщина» розповсюдила заяву, що напередодні 16 вересня в громадському транспорті Києва невідомі розповсюджували фальшиві газети «Вечерние вести» («ВВ») зі статтею нібито Юлії Тимошенко, яка закликає не брати участі в акції протесту «Повстань, Україно!» і не піддаватися на провокації.

У Николаєві представники Комуністичної партії України, Соціалістичної партії України, партії «Батьківщина», Народного руху України вчора о 9-й ранку розпочали пікетування Миколаївської облдержадміністрації. В акції взяло участь майже півтори тисячі осіб.

Незважаючи на завчасно розвішені листівки із

Поговорили, посвистіли. Демократично

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Минулих вихідних у Києві відбувся Народний Форум «За демократичний розвиток України», ініційований блоком Віктора Ющенка «Наша Україна». У його роботі взяли участь представники більш як 50 політичних партій і громадських організацій. У президії форуму можна було побачити поряд не лише союзників, а й політичних опонентів: окрім лідера «Нашої України» та партій, що входять до блоку, — лідерів «Трудової України» Сергія Тігіпка, СПУ Олександра Мороза, АПУ Михайла Гладія та Катерину Ва-

шук, НДП Анатолія Толстоухова, «Єдності» Олександра Омельченка. Президент України Леонід Кучма в листі до Віктора Ющенка обурився тоном і мотивами, з якими його запросили на форум (як було сказано в запрошенні — для демонстрації готовності влади зупинити «сповзання країни до соціальної й економічної катастрофи»). Глава держави нагадав, що він уже запропонував форму діалогу між владою і суспільством, але заявив про свою готовність вивчити пропозиції форуму та обговорити їх з уповнова-

женими представниками політичних сил.
Коли на трибуну вийшов головуючий проведеного в рамках форуму демократичних сил «круглого столу» з проблем місцевого самоврядування столичний міський голова Олександр Омельченко, зал освистав його, скандуючи: «На Чайку!». Віктору Ющенку не раз доводилося втихомирювати розбурханий зал, закликаючи до толерантності й поваги до чужих поглядів та переконань.
Лідер соціалістів Олександр Мороз заявив, що, незважаючи на судові заборони, мітинг опозиції відбудеться в центрі Києва на Європейській площі, а не на аеродромі «Чайка». Від імені трьох опозиційних політичних сил лідер соціалістів закликав учасників форуму долучитися до акцій протесту.
Лідер «трудовиків» Сергій Тігіпка у своєму виступі закликав іти не революційним, а еволюційним шляхом. На його думку, першим кроком має бути створення у парламенті правочинної більшості, яка

закликами вийти вчора о 10-й ранку на «широкомасштабні акції протесту», залиті дощем вулиці Сімферополя й центральна частина міста були порожні. У переддень прогнотованих акцій протесту згорнули своє наметове містечко, яке стояло в центрі Сімферополя з початку роботи осінньої сесії кримського ВР, і місцеві «яблучники», які вирушили до Києва, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

У Донецьку маніфестацію на центральній вулиці міста було заборонено за дві години до її початку. Ворошилівський місцевий суд Донецька вважає, що проведення масових заходів у центрі міста призведе до порушення гарантованих Конституцією прав громадян. Питання про дозвіл на проведення мітингу вирішувалося у суді два дні. У неділю засідання суду відбулося, але рішення не було винесене, бо учасники засідання — комуністи — хотіли послугуватися російською мовою, а соціалісти, яких представляв народний депутат Юрій Луценко, — українською. Суд перенесли на понеділок для пошуків перекладача.

Організатори мітингу в Донецьку заявили, що люди, які планували взяти участь в акції, не встигнуть ознайомитися із рішенням суду і все одно зберуться в центрі міста, однак тепер відповідальність за можливі інциденти мусить узяти на себе влада. Мітинг планувався на кінець робочого дня, і опозиція сподівалася, що кількість учасників досягне кількох тисяч осіб, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Юліана ШЕВЧУК.

Від когось — «зелене світло», комусь — «червоний півень»?

Міліція не заважатиме опозиції проводити свою акцію «Повстань, Україно!» навіть у разі, якщо вона відбудеться в забороненому судом місці, заявив у суботу на прес-конференції Міністр внутрішніх справ Юрій Смирнов. Не будемо, запевнив він, заважати опозиції в русі з регіонів, обійдеться без міліцейських «причіпок різного характеру», не буде перепон формуванню колон та їх руху «за відомими маршрутами». «Ні бити, ні хапати, ні колотити учасників акції міліція не буде», — дослівно запевнив міністр.

Щоправда, за однієї умови — генерал Смирнов застеріг: «ні пасивного, ні активного протистояння міліції» не буде, якщо учасники акції грубо не порушуватимуть закон. Підхід гуманний, хоча й дещо алогічний, адже в поширеному серед журналістів зверненні Головного управління МВС України у Києві вказано на порушення організаторами «Повстань, Україно!» визначеного законодавчими актами порядку проведення таких заходів, ігнорування рішення Шевченківського суду столиці про заборону протестних заходів у центральній частині Києва.

Мирно налаштований міністр ухилився від того, щоб підтвердити чи спростувати заяву на одній з прес-конференцій лідера соціалістів Олександра Мороза, який має дані про залучення майже 35 тисяч правоохоронців, з яких дві третини буде в цивільному, себто поміж учасників акції. За його словами, правоохоронців (в уніформі і без) буде стільки, скільки того вимагатиме ситуація. Так само, в разі потреби, вистачить водометів, камер для затри-

ФОТО УНАІН

маних порушників, лікарняних ліжок...

За що правоохоронці стоятимуть, як то кажуть, грудьми, то це за визначені законом зони охорони — приміщень адміністрації Президента, Верховної Ради, Кабміну. Є підстави, як було сказано, хвилюватися і в СБУ. На прес-конференції керівник служби В. Радченко посилався на листівки, газетні публікації із закликами йти на барикади, а найбільше — на оперативну інформацію.

Судячи з усього, занепокоєння силовиків мав би підсилити пакет матеріалів, що його роздали їхні підлеглі перед прес-конференцією, про аварію на житомирській трасі «Опеля», заповненого ящиками з «коктейлем Молотова» та агітаційними матеріалами опозиції. Однак у журналістів одразу виникло кілька «провокаційних» запитань: яким чином уцілів (та ще й утік) водій і можливі пасажирів від зіткнення машини з деревом на швидкості більш як 140 кілометрів на годину і за цього не загорілася від такого легкозаймистого вантажу; яка була потреба можливим «опозиціонерам» везти до столиці рідину «із запахом бензину» та

ще й у пляшках, коли цього «добра» можна знайти й у Києві; чому «конспіратори» так демонстративно упаковували відверто кримінальний «коктейль» разом з агітаційними матеріалами опозиції, зокрема начебто за підписом одного з лідерів?.. Відповіді має дати слідство.

Загалом керівники силових відомств дали зрозуміти, що окрім «неактуальних» під час акції «Повстань, Україно!» силових засобів у них є й інші — судові. Недаремно у зверненні МВС вказано на можливі терміни позбавлення волі до 15 років за масові заворушення, групові порушення громадського порядку, блокування транспортних магістралей, захоплення державних або громадських приміщень, опір представникам влади тощо. Як доказ — нагадування на прес-конференції про порушення кримінальної справи проти організаторів протестного мітингу в Кіровограді (підозрюють О. Мороза, Ю. Тимошенко, П. Симоненка), інцидент з народним депутатом О. Турчиновим у Києві, порушення кримінальної справи за «нечуваними досі» фактами психологічного

тиску на главу держави (заява Ю. Тимошенко на мітингу в Житомирі з вимогою відставки Л. Кучми).

З огляду на останнє, зовсім не випадкова заява лідера соціалістів О. Мороза, який каже, що «за вказівкою Генерального прокурора С. Піскуна подано більш як три тисячі позовів до учасників акції «Повстань, Україно!».

Організатори акції також висловлюють припущення про можливі провокації опонентів. Саме такими вважає керівництво партії «Батьківщина» події 14 вересня в селі Вітівці на Хмельниччині, де група молодиків з атрибутами опозиційних сил захопила... сільський клуб і вчинила там «п'яний погром». У партійній заяві прямо вказано на формування їхніми опонентами за великі кошти груп молодиків, які під виглядом учасників акції мають вчиняти провокації власне проти справжніх учасників акцій протесту. Водночас інформатентства поширюють інформацію про заяви учасників акції з регіонів (Львова, Черкас, Івано-Франківська) з наведенням конкретних фактів тиску на них правоохоронців.

Щоб побачити, як воно буде насправді, залишилося чекати недовго. З метою об'єктивно й оперативно поінформувати вас про це журналісти «Голосу України» вирушають до місць, де відбудатиметься акція.

Анатолій БЕНЬ.

На знімку: Міністр внутрішніх справ Ю. Смирнов і Генеральний прокурор С. Піскун демонструють на прес-конференції вилучену з «Опеля» на житомирській трасі пляшку із запальною сумішшю нафтопродуктів і прикріпленим до неї запалом.

Алло, я вас чую. І бачу

НОУ-ХАУ

Студію із сучасним обладнанням для проведення селекторних нарад та відеоконференцій презентувала кіровоградцям обласна дирекція «Укртелекому». Відкриття її телекомівці приурочили до 248-ї річниці обласного центру, яку святкували цими вихідними.

Віднині Кіровоградщина має відеозв'язок і з Києвом, і з іншими обласними центрами. А в подальшому відеоконференції

можна буде проводити і з райцентрами області, оснащення яких потрібною апаратурою триває.

Поки що, крім обласної дирекції «Укртелекому», цифровий відеотелефон встановлено лише в приймальні голови облдержадміністрації. У ВАТ «Укртелеком» запевняють, що всього в Україні апаратів уже більш як тисяча, і їх кількість зростатиме. Тож майбутнє — за відеозв'язком...

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

ністерств та відомств України, керівників автобидівних підприємств України та представників засобів масової інформації взяти участь у засіданні секції «Автомобіль України».

Рада ВДК НДУ «ПАРЛАМЕНТ» у Верховній Раді України відбудеться 24 вересня 2002 року о 18.30 у залі № 12 за адресою: Київ, вул. Грушевського, 18/2.

Рада ВДК НДУ «ПАРЛАМЕНТ» запрошує членів ВДК НДУ «ПАРЛАМЕНТ»: представників Кабінету Міністрів, мі-

Телефони для довідок: 253-01-23, 253-33-83.

Заплати борги — отримаєш допомогу

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Народний депутат Юлій Іоффе сподівається розв'язати проблеми Рубежанського ВАТ «Фарбник». Ситуація на підприємстві складна. З одного боку, вочевидь спостерігається динаміка росту виробництва. Якщо в першому кварталі нинішнього року «Фарбник» випустив продукції на 200 тис. грн., то лише в серпні — на 600 тис. грн. Більш як удвічі збільшився виробничий план і на вересень — 1600 тис. грн. Завдяки цьому відкрито додатково 300 робочих місць.

Новий стратегічний партнер уже вклав у виробництво колишнього велета лакофарбової про-

мисловості 7 млн. грн. Але цих коштів замало. Потрібні додаткові інвестиції. Однак у Кабінеті Міністрів загубилися рішення про виключення «Фарбника» із списку стратегічних, і це загальмувало фінансові впливання. Інвестори вважають, що вкладення коштів — це швидше за все безоплатна допомога державі, а не конкретно виробництву. Такий стан справ їх не влаштовує.

Юлій Іоффе, ознайомившись з нагальними проблемами на «Фарбнику», пообіцяв розібратися у цій справі, але поставив умову: підприємство розпочне виплачувати борги із зарплати.

Алла АНТИПОВА.

Лютує сальмонельоз

БІДА

Дев'ятнадцять випадків захворювання новонароджених на сальмонельоз зареєстровано протягом останніх 10 днів у Кривому Розі Дніпропетровської області. Одна дитина померла.

Як повідомили у неділю в Міністерстві з над-

звичайних ситуацій України, 14 дітей у стані середньої тяжкості госпіталізовані в інфекційну лікарню міста, 4 дитини — в обласну.

Обстежено понад 70 осіб із числа медперсоналу і породіль. Носія бактерій не знайдено. Проводиться епідеміологічне обстеження, інформує «Інтерфакс-Україна».

У НОМЕР

■ **Чернігів**

Першого пальця відрубано...

Голова Прилуцького міськрайонного громадського об'єднання Союзу інвалідів України Валерій Єрілов на знак протесту проти закриття 10 вересня міською владою ринку «Оптиміст», який надавав роботу 20 інвалідам та ще 300 прилучанам, відрубав на лівій руці підмізинного пальця. Кров'ю з нього він підписав лист-звернення до Генерального секретаря ООН Кофі Аннана з проханням втрутитись у конфлікт, який не згасає у місті. На думку протестанта, у Прилуках грубо порушуються права людини. Ринок «Оптиміст» три роки тому заснували інваліди. До бюджетів усіх рівнів з нього надійшло більше 80 тисяч гривень платежів. У разі, якщо протест інваліда знову проігнорують, він буде «через певний час відрубувати по пальцю на тих руках, які, виявляється, не потрібні Україні, повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.

■ **Одеса**

Й підмете, й помис...

...А зимової пори ще й сніг прибере та пісочком ожеледицю притрусить. Такими функціями наділили конструктори універсальну машину, щойно придбану мерією Одеси. Випуск унікальної комунальної техніки налагодило ТОВ «Глобус-Авто» в цехах Одеського автоскладального заводу. Вартість «універсалки» чимала — 214 тисяч умовних одиниць, проте шкурка, як мовиться, вичинки варті: один такий агрегат замінює кілька звичних уже машин. Налагоджено випуск і простішої техніки — підметально-прибиральної, яка коштує 130 тисяч умовних одиниць. Одну з них теж придбала одеська мерія. Хай покажуть новинки себе в роботі, а потім можна буде й розширювати їхній парк, повідомляє наш власний кореспондент Георгій ВОРОТНЮК.

■ **Запоріжжя**

За затримання злочинців — ордер на квартиру

Так міський голова Запоріжжя відзначив одного з членів слідчої групи, яка виявила в обласному центрі викрадачів вуличних ліхтарів. Скільки їх всього поцупили злодії, встановити важко. Краде-не регулярно реалізовували перекупникам — приватним підприємцям. У злодіїв вилучено лише 226 ліхтарів, а збитки, завдані комунальному господарству міста, сягають 200 тисяч гривень, повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.

ФОТОФАКТ

У Києві в рамках Всеукраїнської акції популяризації гривні відбулася виставка-продаж сувенірно-монетної продукції.

На знімку: народний депутат України Микола Габер демонструє зразки сувенірної продукції.

Фото Дмитра КЛОЧКА (Укрінформ).

Колектив працівників апарату Верховної Ради України висловлює щире співчуття співробітнику апарату Голомеевій Олені Вікторівні з приводу тяжкої втрати — смерті її матері

Людмили Леонідівни.

Європейські тривоги

Парламентська асамблея ОБСЄ віце-президентом переобрала народного депутата України Ігоря Осташа

На черговій сесії Парламентської асамблеї ОБСЄ депутати оновили її керівний склад. Новим президентом став англієць Брюс Джордж. Віце-президентом переобрано народного депутата України Ігоря Осташа, ще один народний депутат України Олег Білорус очолив Комітет ПА ОБСЄ з економічних питань, науки, технологій та довкілля. Наш кореспондент зустрівся з Ігорем ОСТАШЕМ і взяв інтерв'ю.

— Сесія проходила в Берліні. Перш ніж перейти до розмови по суті, що привернуло вашу увагу в оновленій столиці Німеччини? — Передусім вразив рейхстаг. Унікальним є те, що конкурс на кращий проект його реконструкції, оголошений німцями, виграв британський архітектор. Одна із знахідок — прозорий купол рейхстагу. Тепер німецький виборець може піднятися нагору і через прозору стелю дивитися, як працює той, за кого він голосував. Навіть привітати свого обранця чи висловити невдоволення. А міст, на якому обмінялися шпигунами СРСР і США, також оновлено, він найбільше завантажений і називається мостом Дружби. — Сесія прийняла основний документ — Берлінську декларацію. Що можна виділити з цього документа? — Декларація складається з трьох основних частин. Перша присвячена політичним питанням та безпеці, друга — економіці, науці, технологіям та навколишньому середовищу і третя — демократії,

правам людини та гуманітарним питанням. ОБСЄ рішуче засудила всі акти тероризму незалежно від їх мотивації. Наголошувалося, що глибинні причини терористичних актів — у наявній у світі політичній, економічній та соціальній нерівності. Парламентська асамблея закликала держави-учасниці боротися з бідністю як з одним із основних чинників, що спричинюють соціально-економічні негаразди та є основою тероризму. Європейські парламентарії вважають надзвичайно важливим позбавити тероризм підтримки з боку суспільства та вжити ефективних заходів для усунення соціально-економічних чинників цієї підтримки — бідності, безробіття, неграмотності, расової, етнічної, релігійної та інших форм дискримінації. Асамблея закликала держави-учасниці добитися поставленої ООН мети — виділяти 0,7 відсотка свого ВВП для допомоги бідним країнам. Сесія схвалила створення нової посади в рамках ОБСЄ — особистого пред-

ставника діючого голови з питань запобігання тероризму та боротьби з ним. Це розширить роль Парламентської асамблеї, її компетентність у підготовці поліцейських кадрів та прикордонному нагляді, інформації про здійснювану контртерористичну діяльність. Європейські парламентарії застерегли свої держави від експорту озброєння та товарів подвійного призначення до країн, які відмовляються ратифікувати та виконувати конвенції ООН, спрямовані проти тероризму. Темою обговорення на наступній сесії, порушеною каннадською та британською делегаціями, може стати питання про можливість торгівлю зброєю України, зокрема продаж зброї до Іраку. — Тероризм і торгівля людьми — два злочини, які стоять поряд. Люди обурені цим ганебним бізнесом... — На жаль, торгівля людьми, а особливо жінками та дітьми, поширюється Європою всупереч національним, регіональним та міжнародним зусиллям, спрямованим на боротьбу з цим явищем. Цей факт визнали країни—члени ОБСЄ. Причини ті самі — безробіття, нерівність, дискримінація, расизм, насильство, а також попит на дешеву робочу силу та проституцію. Європейські парламентарії домовилися: країни, в яких «осідають» продані для сексуальної експлуатації особи, несуть безумовну відповідальність за розв'язання проблем, що породжують попит на

такі послуги. Декларація також закликала країни—члени ОБСЄ забезпечити у внутрішньому законодавстві положення, що дозволяють законно переслідувати своїх громадян, які виїжджають за кордон для здійснення сексуального насильства над дітьми. В рамках ОБСЄ створено спеціальний фонд, основне завдання якого полягає у фінансуванні проектів, спрямованих на боротьбу з торгівлею людьми. Докладно розглянути цю проблему, а також економічні наслідки торгівлі зброєю та заборо-

нів опозиції. У залі засідань пролунала також інформація про постачання смертоносної військової техніки Білоруссю терористам і країнам, які надають останнім притулок. У цьому зв'язку асамблея ще раз підкреслила зацікавленість країн—членів ОБСЄ в існуванні незалежної та суверенної Білорусі, інтегрованої в демократичну Європу, та закликала білоруську владу негайно видати візи дипломатам з консультативно-наглядової групи, призначеним ОБСЄ, яка має повноваження спостерігача за розвитком подій в Білорусі. За умови демократизації білоруського суспільства ПА ОБСЄ зможе переглянути питання щодо участі білоруської делегації в офіційних засіданнях. Багато уваги на засіданні було відведено придністровській тематиці. Парламентська асамблея привітала домовленість про відновлення переговорного процесу на експертному рівні з проблем статусу Придністров'я. Було відзначено роль Києва, оскільки саме в Києві на переговорах 2—3 липня 2002 року досягнуто такої згоди. Водночас викликала занепокоєння відсутність прогресу у справі вивезення російських боєприпасів з регіону, яке має завершитися до кінця 2002 року. Асамблея у Резолюції щодо Молдови закликала Російську Федерацію забезпечити виконання зобов'язань, зафіксованих у Декларації Стамбульської зустрічі ОБСЄ на найвищому рівні 1999 року. Пар-

ламентська асамблея наголовила також на необхідності співпраці керівництва Придністров'я з Російською Федерацією та ОБСЄ у розв'язанні проблеми Придністров'я, включаючи забезпечення ОБСЄ обмеженого доступу до складів боєприпасів у Колбасні. Представники країн—членів ОБСЄ звернулися до керівництва Придністров'я із закликом звільнити членів «Групи Ілашку», які все ще ув'язнені в Придністров'ї, як акт примирення та доброї волі. Щодо України, то з доповіддю про підсумки минулих виборів до Верховної Ради виступив голова місії спостереження за виборами в Україні, а нині президент ПА ОБСЄ Брюс Джордж, який, зокрема, зазначив, що, незважаючи на певний прогрес порівняно з виборами до ВР 1998 року, а також виконання низки взятих зобов'язань, влада не змогла гарантувати рівні умови для всіх учасників виборів. У доповіді також зафіксовано технічну недосконалість виборчого процесу в день голосування. На сесії було вручено щорічну премію в галузі журналістики та демократії, яку поділили між собою білоруський телевізійний журналіст Павло Шермет та австрійський телевізійний журналіст Фрідріх Ортер. Торік таку премію присуджено посмертно українському та іспанському журналістам Георгію Гонгадзе і Хосе Луїсу Лопесу де Лакालо. Наступну сесію ПА ОБСЄ заплановано провести у Відні на початку 2003 року. — Дякую за розмову. Записав Анатолій КАРАСЬ.

■ ■ ■

Голова місії спостереження за виборами в Україні, а нині президент ПА ОБСЄ Брюс Джордж зазначив, що влада не змогла гарантувати рівні умови для всіх учасників виборів.

■

Що везе Ілієску сусідам: оливкову гілку чи граблі?

Сьогодні розпочинається офіційний візит в Україну президента Румунії Іона Ілієску. Візит планували давно, він мав відбутися ще в травні. Проте не склалося, а Бухаресту далі тягти вже немає куди. Бо незабаром у Празі відбудеться черговий саміт НАТО і Румунії, аби приєднатися до альянсу, слід терміново постати дружесюбною країною, що й на думці не має зазіхати на сусідські території. Власне, саме цей, призначений для альянсу, «тіп» і є метою приїзду глави румунської держави.

Декларація в обмін на квиток до НАТО

То що, логічно було б запитати, будуть, врешті-решт, укладені угоди про режим держкордону та про розмежування континентального шельфу і виключних економічних зон у Чорному морі й реалізовані таким чином положення підписаного ще 1997 року українсько-румунського Договору про відносини добросусідства і співробітництва? Ні, не будуть. Про це заявив Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. Водночас він висловив думку, що президенти двох країн мають дати «політичний сигнал» підписанню документів найближчим часом. «Для української сторони принциповим моментом є політичне підтвердження саме президентом Ілієску тих міжнародно-правових зобов'язань, що їх Румунія взяла, підписавши 1997 року базовий політичний договір та обмінний лист між мініс-

трами закордонних справ, — зазначив «ГУ» в неофіційній розмові один з високопоставлених українських дипломатів. — Нам потрібна чітка політична декларація, що команда Ілієску виконуватиме укладений його попередником договір саме в тому розумінні, в якому він був підписаний. Нині відповідна робота гальмується. Румунські дипломати справді намагаються тут викрутити «не туди». Тому ми хочемо отримати політичну декларацію із за певненнями: саме та лінія держкордону, про яку йдеться в українсько-румунському політичному договорі, є чинною. Це мусить розблокувати і переговори з розмежування континентального шельфу у Чорному морі». Отож результатом візиту Іона Ілієску стане якась політична декларація. Звісно, з неї випливатиме, що Бухарест не має жодних територіальних претензій, натомість за паузою в нього — найширші бажання якнайшвидше завершити роботу над зга-

даними документами. Мабуть, будуть у декларації зворушливі слова про добросусідство і таке інше. Київ зробить вигляд, що довіряє палким румунським запевненням, а Бухарест візьме того декларативного папера й шодуху помчить з ним до НАТО: ось, мовляв, докази нашого добросусідства і взаємодовіри! Нікого ніщо не насторожує?

Оптимізм-97. Сумно

«Від сьогодні наші країни вступили в нову еру — відносин добросусідства і партнерства, заснованих на взаємній довірі, підтримці й розумінні інтересів один одного», — заявив 2 червня 1997 року в Бухаресті Президент України Леонід Кучма. Того дня там відбулося підписання багатостраждального «великого» договору. Цілковитим природним є тодішній оптимізм Президента: і справді здавалося, що час взаємних звинувачень, підозр, дипломатичних війн таки минув. Бо ж ось він, міждержавний документ, де чорним по білому записано: дві країни підтвердили «як непорушній існуючий між ними кордон і тому утримуватимуться тепер і в майбутньому від будь-яких зазіхань на цей кордон, а також від будь-яких вимог чи дій, спрямованих на загарбання й узурпацію

частини чи всієї території іншої! Договірної Сторони!»! До того ж в іншому, міжурядовому, документі — обмінному листі між міністрами закордонних справ — було зафіксовано, що острів Зміїний належить Україні і що «уряд України і уряд Румунії укладуть не пізніше ніж за два роки після набуття чинності Договором про відносини добросусідства і співробітництва між Україною і Румунією Договір про режим державного кордону між обома державами на основі принципу правонаступництва держав щодо кордонів, згідно з яким проголошення незалежності України не змінює існуючий між Україною і Румунією державний кордон, як його визначено й описано в Договорі 1961 року про режим радянсько-румунського державного кордону і відповідних документах демаркації, чинних за станом на 16 липня 1990 року — дату прийняття Декларації про державний суверенітет України». Справді, ну хіба можна дорікати Президенту України за його тодішній оптимізм?! Все ж було так просто, зрозуміло й безхмарно.

Чому занижено планку?

Однак минуло майже понад п'ять років. Тодіш-

ні висловлювання нашого Президента може викликати хіба що сумну саркастичну посмішку. Історія повторюється. Проведено численні раунди переговорів, які не дали жодного результату. Проте дали українській стороні всі підстави для ствердження в своїх підозрах: справжньою метою Бухареста є не реалізація положень базового політичного договору і обмінного листа міністрів до нього, а саме перегляд існуючого держкордону. На це вказує і позиція Бухареста щодо острова Зміїний, континентального шельфу в Чорному морі, а також щодо лінії держкордону по Дунаю. А тому, все ж таки, не зовсім зрозуміло: навіщо ця гіпотетична політична декларація України? Чому наші дипломати не змогли «видіти» з румунської сторони потрібні нам угоди і тепер знову вдовольняються політичними обіцянками? Яка різниця, хто з румунських президентів розписався під документами 1997 року? Їх підписала Румунія, вона й має виконувати угоди без жодних підтверджень-перепідтверджень. Це Румунія, а не Україна хоче в листопаді в НАТО. І надто очевидно, що саме лише бажання вскопити в натовський поїзд на зу-

пинці «Прага» є тим олтарем, на який Бухарест кладе свої нові обіцянки. Зауважмо: в червні 1997 року, за півтора місяця до мадридського саміту НАТО, Румунія поклала на цей олтар значно більше — базову політичну угоду, в якій було підтверджено існуючу лінію держкордону. Чому ж так занижено планку цього разу — всього-на-всього політична декларація? Ми, як завжди, навряд чи дочекаємося зрозумілих відповідей. Чи іде глава Румунії з оливковою гілкою миру, чи справді везе граблі, на які обов'язково наступлять українські дипломати, стане зрозуміло дещо пізніше. Окрім усього іншого, не варто забувати: саме попереднє президентство Іона Ілієску було позначено антиукраїнською істерією й шаленою тугою за «румунськими територіями» в Україні. Саме його тодішній міністр закордонних справ Теодор Мелешкану скаржився румунському парламенту, що українська влада відмовляється, бачте, повернути згадані території. Було б, звичайно, добре, аби нинішня довіра Києва до Бухареста не виявилася банальною дитячою наївністю. Бо скільки ж уже можна! Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

ООН продовжує боротьбу зі СНІДом

Нещодавно в Києві Представництво ООН в Україні у співробітництві з багатьма національними та міжнародними організаціями провело благодійну акцію «Пробіг заради життя». Її мета, як зазначив координатор системи ООН в Україні Даглас Гарднер, не лише зібрати кошти для закладів, де лікують хворих на СНІД, а й змінити ставлення до таких хворих, відчувати, що всі ми є членами єдиного суспільства.

Ціково, що підтримати ВІЛ-інфікованих цього разу вирішили зірки української естради та спорту: серед учасників пробігу можна було побачити Яну Клочкову, Андрія Медведєва, Ель

Кравчука. До речі, швидкість пересування на дистанції не мала жодного значення. На численних постерах було зазначено: «Пробіг заради життя-2002»: три кілометри бігом чи ходою у сон-

це чи дощ». Адже для організаторів передусім важливо показати хворим, що їх підтримують, а не стороняться.

ВІЛ/СНІД уже давно перестали бути надбанням «розбещеного» Заходу. Україна сьогодні стоїть на порозі загальнонаціональної епідемії цієї невиліковної хвороби. За останні п'ять років кількість ВІЛ-інфікованих зросла у 20 разів, і нині, за оцінками фахівців, у нашій державі мешкає близько 400 тисяч таких осіб.

Однак, схоже, мало хто серйозно сприймає цю проблему. Так, у Києві є лише дві лікарні, які надають допомогу ВІЛ-інфікованим та хворим на СНІД, і одна — в Одесі. До того ж якщо киявські лікарні ще хоч мають пристойний вигляд, то до одеської, за словами голови Всеукраїнської мережі людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом, Володимира Жовтяка, навіть зайти не можна, не те що там лежати.

Тетяна ПАСОВА.

Без сюрпризів

Упевнені в завтрашньому дні шведи залишили при владі на наступний чотирирічний період соціал-демократів. Зростання довіри громадян до цієї партії підтверджують підсумки парламентських виборів, які відбулися в цій країні: 40% голосів, що на 3,6% більше, ніж у 1998 році.

Чудовим успіхом і довірою до соціал-демократії назвав попередні результати своєї партії прем'єр-міністр країни Йоран Перссон. У парламентській діяльності уряд не тільки й далі спиратиметься на підтримку Лівої партії та Партії зелених, а й має намір співпрацювати з іншими. Загалом до риксдагу увійшло 7 партій.

На знімку: успішними вибори стали для Народної партії (лібералів), позиція якої з 4,7% голосів виборців у 1998 році піднялася, за попередніми результатами, до 13,3%. Ліберали звернули на себе увагу пропозиціями щодо скорочення безробіття серед іммігрантів та запровадження іспиту з мови для отримання шведського громадянства.

Фото АП.

Сидітимуть кожен удома. Тепер законно

Дванадцятого жовтня набуде чинності міждержавний договір між Україною і Китайською Народною Республікою про передачу засуджених для відбукання покарання. Минулого тижня в Пекіні відбувся обмін відповідними ратифікаційними грамотами. Цей документ, підписаний у Києві в липні минулого року, був ратифікований Верховною Радою України і Всекитайськими зборами народних представників ще навесні.

Цікаво, що договір є першим подібним документом, який Китай уклав з іноземною державою. А це, на думку обох сторін, свідчить про глибоку довіру і дружбу, які

поєднують дві країни. Після церемонії обміну ратифікаційними грамотами заступник міністра закордонних справ КНР Ван Гуан'я наголосив, що важливою частиною

всеохоплюючого українсько-китайського співробітництва є співпраця в правовій сфері. А посол України в КНР Михайло Резник нагадав, що договірно-правова база українсько-китайських взаємин має нині понад 90 двосторонніх документів.

Слід зазначити також, що за останні роки китайські судові органи тричі засуджували українських громадян до різних термінів тюремного

ув'язнення. Однак, незважаючи на відсутність договору, Пекін йшов назустріч Києву. Отож усі троє громадян України, хоча й через кілька років «відсидки» в китайських в'язницях, але були передані українській стороні для подальшого відбукання покарання на Батьківщині.

Ольга ТАНАСІЙЧУК, власкор Укрінформу в Пекіні, спеціально для «ГУ».

Все, що не заборонено...

А ЯК У НИХ

Демонстрації в Німеччині проводять часто і з різного приводу. І якщо громадяни не зазіхають на підвалини суспільного устрою, не закликають до насильства, не порушують громадського спокою і нікого не ображають, то, отримавши дозвіл влади, вони можуть ставити свої вимоги і висловлювати побажання у визначеному для цього місці.

А що все-таки потрібно в Німеччині для того, щоб проводити демонстрацію? Я попрохала розповісти про це керівника відділу, що відповідає за цю ділянку роботи у відомстві безпеки і порядку (не плутати з поліцією). — Авт.) магістрату Франкфурта-на-Майні, пана Вебера:

— Згідно із законом про федерацію, у кожній землі є власні правила з проведення масових громадських заходів, страйків і демонстрацій. Та всі вони підпорядковані Основному Закону, який гарантує громадянські права в нашій країні. Зокрема, політичні — на право участі в політичному житті. Сюди входять свобода зборів і демонстрацій, право пересування.

Щоб провести демонстрацію, приміром, просто неба, організатори по-

винні отримати на це дозвіл окружної, міської або районної влади — залежно від того, де вони хочуть її проводити. У деяких землях дозвіл слід отримати від поліції. У нашому місті його дає чи не дає відомство безпеки і порядку магістрату, що вивчає заяву і приймає рішення.

— Чи трапляється, що відомство відмовляє у проведенні демонстрації?

— Трапляється. Але така відмова має бути аргументована. Приміром, якщо під час перевірки виявляється, що організації або союзи, котрі подали заявку на проведення демонстрації, було помічено в насильстві, агресивності чи порушенні громадського порядку.

— Демонстрації проводять там, де цього бажують організатори?

— Так, якщо це не становить загрози для ін-

ших громадян. Приміром, ми не дозволили одному з паціфістських угруповань протестувати проти війни в Афганістані біля американського генерального консульства, бо поліція з'ясувала, що під час проведення попередньої демонстрації його члени поведилися агресивно, закидали будинок камінням. Тому вони змушені були проводити акцію в цьому ж районі міста, але за кількесот метрів від будинку генерального консульства.

— Чи може бути аргументом відмови, приміром, те, що демонстранти заважатимуть рухові міського транспорту, пішоходам чи людям, які відпочивають у цій частині міста?

— Те, що вони порушуватимуть рух громадського транспорту, само собою зрозуміло. Але це не аргумент для відмови, і рішення влади одразу опротестує суд, якщо туди звернуться організатори. Відмова можлива в разі, якщо буде з'ясовано, що демонстранти можуть виявити насильство або загрожувати безпеці інших громадян. Та для цього обов'язково пот-

рібні вагомі аргументи. І в кожному разі відмова влади може бути опротестована в суді — від районного до Конституційного.

— Навесні в німецькій пресі розповідали про проведення демонстрації праворадикальною партією біля Берлінської синагоги, хоча єврейська громада протестувала проти цього. Похід правих завершився сутичкою. Чи не простіше було б не дозволяти його саме в цьому місці?

— Бачте, все, що не заборонено, те дозволено. Ця партія під час своїх акцій досі не давала підстав підозрювати, що вона небезпечна для оточення. Тому берлінська влада не мала підстав для заборони. Та ставлення багатьох громадян до правих радикалів відоме. Вони вийшли протестувати проти них під час їхньої демонстрації. Тому до місця її проведення було підтягнуто підрозділи поліції, яка мусила охороняти демонстрантів від гніву берлінців. Інциденти все-таки мали місце, але важко сказати, хто був їх ініціатором.

Валентина ПИСАНСЬКА, Франкфурт-на-Майні.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ Преторія

Напад на посла

Вчинено напад на українського посла в ПАР Ігоря Турянського, якого двоє озброєних пістолетами бандитів атакували у дворі його резиденції і спробували відібрати гроші та ключі від автомобіля. Під час бійки посла було травмовано в голову та праву руку. Місцева поліція розслідує інцидент. Це аж ніяк не перший випадок нападу на дипломатів із країн СНД у Південній Африці.

■ Ужгород

Поспішайте бачити

А тим часом посол ПАР в Україні Деларей ван Тондер ознайомився із закарпатським краєм. Він пообіцяв обов'язково приїхати ще раз до Закарпаття вже взимку разом з усією сім'єю, аби покатися на лижах, пожартувавши при цьому, що не кожного дня можна побачити африканця на лижах, та ще й у Карпатах.

■ Тбілісі

До зброї!

Президент Грузії Едуард Шеварднадзе наказав активізувати антитерористичну операцію в Панкиській ущелині. Він не виключає, що справа може дійти до збройного конфлікту.

■ Москва

Росіян застерігають

Посол РФ у Грузії Володимир Гудєв повідомив, що за останні півроку там скоєно понад десять злочинів стосовно громадян Росії. Він назвав "цілком справедливою і виправданою заяву МЗС Росії, в якій російським громадянам, котрі перебувають у Грузії, рекомендовано посилити заходи особистої безпеки через погіршення криміногенної ситуації в країні".

■ Скоп'є

Перемога опозиції

Македонський прем'єр-міністр Любчо Георгієвський програв на перших загальних виборах. Перемогу здобула лівоцентристська опозиція. Георгієвський привітав з перемогою соціал-демократів та колишнього прем'єр-міністра Бранко Крєнковського, висловивши сподівання на припинення міжетнічних сутичок.

■ Багдад

Удар. Ще удар.

Літаки ВПС США та Великої Британії у неділю завдали чергового удару по об'єктах на півдні Іраку. Вони атакували цивільні й військові об'єкти в провінції Ді-Кар за 375 кілометрів на південь від Багдада.

■ Нью-Йорк

Стіна пам'яті

Меморіальну стіну з викарбуваними на ній іменами жертв терактів 11 вересня 2001 року, встановлену на місці зруйнованих веж ВТЦ у Нью-Йорку, було в неділю відкрито для широкого загалу. Будівництво її ще не закінчено. Нині протяжність стіни становить 150 метрів. Плановано, що в кінцевому варіанті вона буде завдовжки 545 метрів. У неділю також відновлено роботу трьох станцій нью-йоркського метро, що їх закрили після терактів.

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Хмельницький вавилон,

або Нагальні проблеми міста N, що викристалізувались у результаті навчання пожежників

Якби хтось сказав, що сотисячне місто на Поділлі, у самому центрі цивілізованої Європи, живе без води і газу, без будь-якої термінової допомоги — медичної, пожежної, повірити в таке навіть за наших традиційних негараздів було б важко. Мало того, воно не має навіть власної назви.

Хоч як дивно, а воно не тільки живе заможнo, а ще й стрімко розростається. Годує себе, обласний центр (дає дев'яносто відсотків від усіх місцевих податків та зборів у Хмельницькому) і помітно наповнює ще й обласний та загальнодержавний бюджети. Це місто у місті — речовий ринок площею майже 18 гектарів уздовж Львівського шосе, де нині розташувалося 20 окремих ринків. І трудиться тут майже 14 тисяч приватних підприємців, працівників ринків, відвідувачів — і матимемо на цьому клаптику скупчення людей, що не поступиться аншлагами Олімпійському стадіону столиці. Тільки бувають вони не кілька разів на рік, а щодня.

«Дайте пройти!», «Чого рота роззявив, посунься!» — шумить, вирує натовп. Це те, що чуєш. А бачиш — обличчя. Роздратовані, насплені, змучені. Десь на рівні колін — другий ешелон руху. Його не бачиш, але добре відчуваєш. Величезні сумки, різного розміру тачки. Все це, намагаючись не відстати від своїх господарів, продирається, проривається крізь натовп, чіпляє дорогою прилавки і людей. Потім зчиняється чергова сварка нагорі — на рівні облич. Крик, галас, лайка...

Хмельниччани пам'ятають той час, коли ринок тільки народжувався. Хто на початку дев'яности міг передбачити, що невеликий «товчок» почне рости, неначе на дріжджах. Тож свого часу не надали значення тому, що розташувалися продавці у низині між двома залізничними коліями, які обмежують високими насьпами розбудову ринку, тому немає можливості облаштувати зручний заїзд. Через це ринок відрізаний від міста.

Десь далеко народжується непритаманний ринковому галасу звук. Спочатку ледь чутний, згодом, набираючи силу, він влітається тривожною нотою в словесні баталії, в мелодію шлягера з найближчої кав'ярні. Цей звук поступово наближа-

ється, міцніє і, нарешті, стає зрозумілим. «Швидка?», «Міліція?», «Може, щось горить?!» — робить припущення натовп під завивання сирени.

Повірте, тоді я боявся єдиного: щоб справді щось не горіло.

Бо з усього цього багатотисячного натовпу лише кілька журналістів та працівників управління пожежної охорони області знали, куди і навіщо пробивається до ринків вулицею Геологів бойова пожежна машина. Фактично вона вже рухалася між ринками, і їй залишилося ще якихось метрів сто п'ятдесят, але...

Такої вулиці, як ця — Геологів, мабуть, немає більше на жодному з ринків України. Місцеві підприємці дали їй свою назву — «золота лінія». Вона справді золота — єдина дорога у цьому вавилоні, яка з'єднує його з містом. Справжній проспект порівняно з сотнями вузьких вулицок між рядами тисяч прилавків. Тут є навіть тротуари, які не безпідставно вважаються найприбутковішим місцем для торгівлі. Хоча офіційно гендлярство на тротуарах заборонено, але й покупці ними вже давно не ходять: від металічних контейнерів до самої проїжджої частини — прилавки. Повз них, дивом уникаючи автобусів, вантажівок, легковиків та ще й встигаючи придивитися, продаються покупці. Цією єдиною транспортною артерією ринку

намагався «домчати» до місця умовної пожежі і червоний ЗІЛ-130.

...Минала вже тридцять хвилина відтоді, як ми почули завивання сирени. Встиг навіть пригадати десь прочитане, що трикімнатна квартира згорає хвилин за п'ятнадцять. А що вже й казати про виготовлені з легкозаймистих матеріалів тисячі кіосків і крамниць!

Більшість із них не обладнано пожежною сигналізацією, немає елементарних засобів боротьби з вогнем. Протипожежні розриви завширшки не менше 15 метрів і мови немає — занадто серйозний прибуток дає тут кожен квадратний метр торгової площі, щоб зважати на приписи пожежників.

Хоча тут уже горіло. І не раз. На щастя, всі пожежі виникали вночі, тобто у єдину пору доби, коли на ринки можна проїхати за лічені хвилини. Це і рятувало від трагедій. Поки що. А як буде надалі?

...Поки сирена ганяла голубів над ринками, я кілька разів пробивався між машинами та автобусами, людьми, тачками,

було б позаганяти на стоянки — адже місця є!

Одразу пригадав спецмашину ДПС біля згаданого дорожнього знака. Під уже звичне завивання сирени, яка ніби втомила-ся і почала змінювати тон з вимогливого на благальний, повертаюся до виїзду з ринку. Інспектор дорожньої патрульної служби Володимир Миринович саме допомагає самоскиду з щебенем проїхати двадцять метрів до будівельної організації, яку приватні ринки оточили зусбіч.

— Місце на стоянках справді є, але не всі хо-

— Уже вкотре доводиться говорити про відсутність нормальних під'їздів до речових ринків на Львівському шосе. А значить — і реальної можливості у разі пожежі стати до роботи — рятувати людей, добро. Для міліції, директорів ринків, працівників міської ради, а тим паче для покупців це — не новина. Вже давно є кілька проектів транспортних розв'язок, які вирішили б цю проблему. Обговорення її з власниками ринків свідчить, що є й бажання профінансувати будівельні роботи. Але організувати цю важливу справу поки що немає кому. Далі обговорення на сесіях міської ради, засіданнях різних комісій справа не рухається.

Розумію, що місцева влада передусім піклувалася про працевлаштування тисяч мешканців міста. Тож останні десять років підтримувала відкриття нових ринків. Ось і тепер готується рішення про відведення земель. На нашу думку, збільшення кількості торгових місць на обмеженій залізницею території тільки загострить проблеми речового ринку. Щодо робочих місць є альтернатива — проект будівництва нового торгового комплексу площею 50 гектарів.

Вважаю, що будь-яка благородна мета має межу, так би мовити, сприяння. Закон, службові обов'язки, відповідальність за безпеку людей вимагають призупинення роботи більшості ринків доти, доки не буде забезпечено елементарні протипожежні умови діяльності. Але навіть натяк на таке втручання викликає зустрічні погрози підприємців розпочати масові акції протесту. А це — зростання соціальної напруженості. Тож у будь-якому разі: чи почнуться мітинги, чи, не доведи Боже, станеться трагедія, — крайніми будемо ми. А останні події в Україні свідчать про те, що нехтування безпекою людей призводить до жахливих наслідків. З огляду на це влада мусить шукати розв'язання проблеми. Щоб хмельницький вавилон, борони Боже, не перетворився на армагеддон.

Олександр ХМИЗ.
На фото Михайла
ВАСИЛАШКА: робочий день міста N у Хмельницькому. Хмельницький.

чуть платити по дві гривні.

— То навіщо тоді цей знак і ви, нарешті?

— А що ми можемо? Раніше хоч номерні знаки знімали. Тепер треба написати акт, дочекатися господаря машини і разом з ним їхати до суду. Порахуйте тепер, скільки інспекторів треба, щоб вилловити всіх порушників?

Я навіть не спромігся щось відповісти. Потім, щоправда, порухував легковик — п'ятдесят інспекторів навряд чи впо-ралися б. І де їх стільки набрати?.. Вочевидь, треба щось міняти за цієї ситуації. Наприклад, на ринок «Бартер-сервіс» заїзд транспорту у час пік заборонено. Думаю, що запровадження такого графіка на всій території помітно розвантажало б вулицю Геологів. Та й у працівників дорожньо-патрульної служби було б більше часу і можливостей для наведення порядку на «золотій лінії», бо мене, відверто кажучи, здивувала їхня реакція. Правильніше — відсутність будь-якої реакції на появу бойової пожежної машини з включеними сиреною та проблескови-

прилавками, крізь сварку та прокльони метрів на сто вперед. Шукав найменшу, бодай теоретичну, можливість прискорити рух пожежників. Але щойно двом зустрічним автомобільним потокам вдалося зрушити з місця, з кількох стоянок у нього одразу вклинювалися «Ікариси», іномарки, «ЛАЗи» — і знову пробки. Справу довершували два ряди легковиків, які, всупереч знаку «Зупинку заборонено», припаркувалися вздовж тротуарів. Повірте, аж зло взяло: цей автотранспорт можна

Манія величності чи моральне падіння?

На жаль, стан справ у системі охорони здоров'я України як і раніше залишається незадовільним. Державним бюджетом передбачено видатки на неї у розмірі лише 2,6% ВВП, та й ті виконуються далеко не у повному обсязі. Перевірка виконання державного бюджету на 2001 р., проведена Рахунковою палатою, виявила факти незаконного використання коштів державного бюджету України в системі охорони здоров'я в сумі 17438,8 тис. грн. та нецільового використання в сумі 623,9 тис. грн. Лише протягом 2000 та 2001 років у системі охорони здоров'я з порушенням чинного законодавства чи неефективно, з економічної точки зору, використано 113800,2 тис. грн. (або 54,4% від загальної суми) бюджетних призначень. Виявлено й низку інших порушень фінансової дисципліни.

Лікують за... 40 копійок

А що можна сказати про злиденне життя медпрацівників? Заробітна платня медиків нині є чи не найнижчою, якщо говорити про зарплату у бюджетній сфері в цілому. Якщо поррахувати річну зарплату лікаря та кількість хворих, котрих він лікує, то виходить страшна цифра: лікар отримує всього 30—40 копійок за одного хворого. Але такі гроші не завжди можуть забезпечити потребу навіть у відвіданні людиною одного з відомих громадських місць!

Верховна Рада з розумінням поставилася до злиденної оплати праці медпрацівників і 11 липня 2002 року прийняла постанову «Про невідкладні заходи щодо поліпшення стану справ у системі охорони здоров'я України», яка спрямована на поліпшення зазначеної ситуації і хоч якоюсь мірою покликана допомогти медикам вижити у нинішніх складних економічних реаліях.

За моїм переконанням, положення цієї постанови про підвищення заробітної плати медикам на 25% з 1 серпня 2002 р. повинні виконуватися без обговорень. Адже знаходяться в уряді гроші для підвищення зарплати освітянам, податківцям тощо. І працюють вони не більше, ніж медики, та й зарплата у них і сьогодні вища.

Я вважаю, що питання про зарплату та соціальне забезпечення всіх працівників бюджетної сфери — це предмет окремого детального обговорення. Люди мають знати, за що працюють і за що їм платять. Але зараз про оцінку роботи Кабінету Міністрів.

Чому «двійка»?

Парламент відмовився визнати незадовільною роботу Кабінету Міністрів з виконання бюджету на 2001 рік у цілому, а отже, і у сфері охорони здоров'я зокрема. За визнання роботи Кабінету Міністрів незадовільною проголосувало 216 народних депутатів. Тобто рішення не пройшло, тому що забракло 10 голосів.

Це, безумовно, тішить уряд, додаючи йому впевненості. Але варто подивитися глибше: не на процес голосування як такий, а на кількість народних депутатів (216), котрі поставили «двійку» роботі не просто високопоставлених чиновників, а державних мужів з

вищою освітою, більшість яких є кандидатами, докторами наук. Є серед них і члени Національної, галузевих академій наук або претенденти на членство в цих академіях. І багато з них хочуть добитися присвоєння цих високих і зобов'язуючих перед суспільством звань, поки вони обіймають владні посади, вершають долю держави, долю людей.

Саме на цій проблемі я й хотів би зупинитися окремо.

Типові біографії

Відомо, що більшість здібних випускників вузів, будучи впевненими у своїх професійних силах та можливостях, завжди йшли передусім на наукову або на практичну роботу. А ті, які менше уваги приділяли навчанню, оволодінню професійними навичками, здебільшого займалися

■ ■ ■

Я не хочу перераховувати усіх, хто, перебуваючи при владі, «здобув» науковий ступінь

■

громадською роботою і ставали головними чи лікарями, чи інженерами, або займали інші керівні посади. Часто це не означає, що вони були менш здібними, просто в них був брак часу займатися навчанням або науковою роботою.

Простежимо типові біографії більшості наших державних чиновників. Як правило, після закінчення вузу вони працювали на комсомольській або партійній роботі, керівниками державних установ, або в молодому віці ставали головними інженерами, начальниками цехів тощо. Що ж зробиш, талант — він і є талант. Хоча я не пам'ятаю жодного хірурга, який би у 20 з невеликим років від роду став завідувачем відділення — бачте, тут ще й досвід потрібно мати. Бо часто доводиться розв'язувати питання про врятування життя людини.

Отже, схильність керувати, а потім і реально керувати, вирішувати долю людини, держави пробуджується дуже рано, і не завжди поєднується із прагненням та бажанням набратися відповідного професійного досвіду.

Безумовно, є невелика частина державних керівників, котрі прийшли до влади, попередньо набувши досвіду практичної роботи, або з наукових закладів. І їх діяльність, без сумніву, є виражені-

шою. Є й такі, які, розчарувавшись у своїх здібностях керівника, повертаються до попередньої практичної чи наукової роботи.

Але я не про це. Хочу повернутися до тих 216 голосів народних депутатів, які оцінили роботу Кабінету Міністрів незадовільно — виставили «двійку». Як могло статися так, що поважним та високоосвіченим людям, котрі цілком віддалилися проблемам державної служби, влади і в такий складний у політичному та економічному аспекті період життя країни ще мають вільний час для того, щоб займатися наукою, успішно захищаючи кандидатські та докторські дисертації, поставлена «двійка» за їх роботу?

Звідки черга на захист

Науково-практичною роботою я займаюся понад 30 років. Маю хірургічний стаж 33 роки. Знаю, скільки часу, сил та енергії вимагає наукова робота, виконання та захист кандидатської, докторської дисертації, навіть підготовка ґрунтовної статті в журналі. На цей час, зазвичай, більшість науковців відмовляються не лише від відпусток, а й від вихідних, нормального сну, відпочинку тощо.

То що ж ми маємо? Маємо зрошування влади з наукою. Нині чи не усі, хто обіймає відповідальні державні пости, маючи адміністративний вплив, дуже легко стають кандидатами та докторами наук. До того ж часто здобувають наукові звання одне за одним, протягом року-двох. Хоча під час планування кандидатської дисертації визначається термін для її підготовки до трьох років, а для докторської — до п'яти років. Захист дисертацій чиновників у багатьох випадках проходить за сукупністю праць або за монографіями.

Чи знають вони, шановні псевдовчені, що таке написати монографію або серйозну статтю в авторитетній журналі?

У своїй публікації в «Дзеркалі тижня» професор Василь Яцков («ДТ», №13 (388), 6—12 квітня 2002 р.) наголошує, що кількісне зростання «учених» при владі відіграло і продовжує відігравати негативну роль у розвитку суспільства, а справжня наука перетворилася на служницю владних структур і здійснюваної ними політики.

Я не хочу перераховувати усіх, хто, перебуваючи при владі, «здобув» науковий ступінь. ВАК, зазвичай, не тільки визнає, а й позитивно оцінює ці «труди». Рідко хто має сміливість відверто оцінити їх уголос. Хоча поміж собою, як кажуть, у кулуарах або за кулісами, в усіх думка і оцінка цих «трудів» одна — негативна.

Сьогодні всі, хто має владу чи гроші, можуть стати вченими. На стовпах біля інститутів повно об'яв: курсові, дипломні, наукові роботи... От і маємо ми велику кількість учених, астрономічну кількість наукових праць, котрі нікому не потрібні.

Отож відстаємо від того цивілізованого світу, до якого прагнемо, перш за все морально.

Здобувши науковий ступінь, учені мужі від влади дуже скоро стають професорами, академіками, не створивши наукової школи.

Що це — манія величності, про що писав професор І. Трахтенберг, чи це — моральне падіння?

Думаю, що друге, а потім перше. Ці два поняття в нашому суспільстві міцно зрослися.

Раніше вчене звання професора, не кажучи про звання академіка, було рідкісним та почесним, свідчило, що людина внесла певний вклад у розвиток науки. Сьогодні воно, на жаль, девальвоване.

На мою думку, кожен має займатися своєю справою. Вчений — наукою, державний службовець — державною службою, і кожен має віддаватися своїй справі цілком.

Законодавство дає змогу займатися чиновникам педагогічною та науковою роботою у вільний від роботи час.

Так неже, шановні державні мужі, у вас так багато вільного часу, що ви можете ще й дисертації писати? То як же ви займаєтеся основною роботою? Чи не у цьому одна з основних причин занедбаності нашої країни, її бідності та відсталості?

Гадаю, що це саме так. Адже не дарма 216 народних депутатів оцінили вашу роботу на «двійку»!

Позбавте науку «трудів»

А де ж ВАК? Він оцінює вашу роботу на «п'ятірку». То може, вам варто залишити державну службу і піти в науку і там уже заробити «двійку», бо вчені ради та ВАК уже не залежатимуть від вас?

Тільки тоді може бути хорошою будь-яка наукова робота, коли вона справді має реальну наукову та практичну цінність. У ній обов'язково повинна бути Наука.

Наука ж не обмежується однією Україною або окремим її регіоном. Але це вже прерогатива ВАК та профільних учених рад.

Переконаний: для забезпечення ефективної роботи влади треба зосередити зусилля здібних владних мужів на основній роботі і на час заняття ними керівних посад заборонити захист дисертацій (як це, до речі, було в СРСР).

Отже, назріла необхідність прийняття закону, котрий має захистити вітчизняну науку від дискредитації і в Україні, і за кордоном, захистити її від корупції та владного впливу, закону, який сприятиме цілеспрямованості та зібраності думок, раціональному використанню посадовими особами органів державної влади свого робочого часу для виконання своїх службових обов'язків і служіння народу саме на тому робочому місці, де вони отримують чималу, за українськими мірками, заробітну плату, яка платиться їм з кишені тих, хто платить податки.

Микола ПОЛИЩУК,
голова Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, член-кореспондент АМН України.

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

Вертикаль не вдалася Весь у білому

І знову на сторінках українських газет заміготіли статті та статейки, присвячені транснаціональній фінансово-промисловій компанії "Укртатнафта" — найбільшому в країні нафтопереробному комплексу, правонаступнику Кременчуцького заводу нафтоорганізації. Після того як спостережна рада компанії рік тому усунула з посади попереднього голову правління, кількість перероблюваної в Кременчуці сирової нафти збільшилася майже в два з половиною рази. Одне слово, як у тому анекдоті: і тут з'явився я, весь у білому...

Лукаві цифри

Запитання по суті: якщо наші нафтопереробники двічі більше почали переробляти сировини, то чому ціни на паливо, порівняно з минулим роком, зросли майже на 30 відсотків? Відповідь проста: Україна, перейшовши на рейки ринкових реформ, сьогодні відкрита для всіх пертурбацій світової кон'юнктури нафторинку. Але ж бо саме через це торік, позаторік і ще раніше нафтовий потік від нашого сусіда тік у Європу, обминаючи Україну! Йому так було вигідно. І тільки коли країни ОПЕК змусили Росію обмежити експорт до далекого зарубіжжя, струмочок вуглеводів у наш бік став повнішим.

Цифри, які відображають обсяг будь-якого виробництва, досить і досить лукаві. Важливі індикаторні показники. Саме вони дають справедливую оцінку результатів праці та її суспільної користності. І з цієї точки зору не все гаразд у кременчуцьких пенатах. Так, якщо рік тому глибина переробки сирової нафти в "Укртатнафті" сягала майже 82 відсотків (найкращий показник по СНД; для інших українських заводів і 65 відсотків — золота мрія!), то за останні 12 місяців вона значно впала. Зросла, щоправда, не багато, кредиторська заборгованість підприємств. Скоротилися темпи погашення боргів за давальницьку сировину, які, між іншим, утворилися ще задовго до того, як держпідприємство "Кременчукнафтооргсинтез" перетворилося на транснаціональну компанію "Укртатнафта". Припинено випуск дизельного пального європейської якості "EN-590", яке раніше поставляли в Австрію. Експорт не зростає. І що найголовніше. Скорочується (поступаючися ринками конкурентам, чи що!) випуск продуктів глибокого синтезу, ароматичних вуглеводів — бензолу, толуолу, нефраси, ціна яких набагато вища від найбільш високооктанового бензину. Виробництво фракції "62-105", наприклад, зменшилося у вісім разів. Відмова від дизпалива "EN-590" приносить втрати по 10—15 доларів США на випуску тонни кременчуцької солярки. Ну й хто мені доведе, що, за будь-яких інших, погіршення індикативних показників роботи "Укртатнафти" певною мірою не спровокували зростання цін на паливе в Україні?

І свої люди?

Переможний галас у ЗМІ навколо досягнень "Укртатнафти" ставить перед собою найпростіші цілі. Комусь дуже хочеться, щоб збори акціонерів затвердили нинішнього в. о. на посаді повноцінного голови правління. Найпевніше, це станеться. Попри те, що Україна не володіє контрольним пакетом акцій. Тільки ось з якою метою фахівця-міжнародника просувають на роль керівника найбільшого в країні нафтопереробного комплексу?

Тут саме на часі згадати про проект створення нової для галузі управлінської структури, який сьогодні гуляє бюрократичними коридорами вищих ешелонів нашої виконавчої влади. Йдеться про так звану вертикально-інтегровану компанію "Нафта України" на базі нафтопереробних заводів, де держава ще має пакети акцій нафтовидобувних та інших підприємств.

Але тут питання в іншому. Проти пропонованої управлінської надбудови єдиним фронтом виступають і нафтовидобувачі, і справжні нафтохіміки. Вони буквально бомбардують аргументованими листами і прем'єра, і Президента, і Верховну Раду. І в цій ситуації, якщо не просунути на пост голови правління "Укртатнафти" свою людину, проект інтегрованої компанії, принаймні в пропонованому сьогодні вигляді, може запросто запититися на полицях.

Igor HAYMENKO.

ФОТОФАКТ

У Запоріжжі відбулися хресний хід і молебень з приводу прибуття в місто святих мощей великомученика цілителя Пантелеймона, який жив у Греції в четвертому столітті.

Фото Бориса ДВОРНЮГО (Укрінформ).

Як торгувати, щоб було чим здачу давати

Кілька пересторог для тих, хто хоче мати зиск із живності

ПРОБЛЕМА

Полтавському селянину нині одні непереливки: готівки не бачать роками, збіжжя, яке два останні сезони родить щедро, в реформованих господарствах відпускають під час розрахунків за пай по 450—500 грн. за тонну, тоді як біржова ціна на пшеницю 3-го класу не перевищує 390 грн., отож діватися із ним нікуди. Хоч і не раді, та беруть, бо сподіваються вигодувати на зерні живність, і сподіваються, що м'ясо продати буде легше, ніж хліб. Проте думка, що м'ясо завжди в ціні, нині проходить ретельне тестування. Буквально за останній місяць ціни на центральному ринку обласного центру такі: сало — 6—7 грн. за 1 кг., м'ясо — 10 — 13, що на 10 гривень менше, ніж за червень—липень. Радіє покупець, чухає потилицю продавець, бо якщо першому — чим дешевше тим краще, то для селянина, з урахуванням затрат і праці, якої він зазвичай не жалиє і ще не навчився цінувати, задешево. Це ж хоч би вартість м'ясопродуктів у магазинах знизилася, так ні — ковбаси «кусануться». Але здати худобину за безцінь заїжджим заготовачам, котрі самі у двір їдуть і з рук виривають, теж невигідно. Зерно згодував і на м'ясі втратив. Хіба поїхати самому на базар. Спродатись...

І хто його там чекає

А ніхто. Для торгівлі спочатку треба пройти в лікарні санітарний мінімум. А це — флюорографія і різні аналізи. Усі платні. На основі цього видається санітарна книжка на торгівлю продуктами харчування. Крім того, треба мати довідки із сільради і встановленого зразка від місцевого ветлікаря. Все це займає не один день: у підсумку одних прямих витрат більш як 70 грн., а роз'їзди, втрачений робочий час. Зрештою, дядько таки зважається і, гукнувши кума, колотуть кабанчика, а в суботу ранесенько — на базар. Торжище зустрічає довжелезною чергою до ветлабораторії. Зважили м'ясо —більше центнера. Перевезли на вказане місце, взяли ваги, гірі, тарілки, миски, фартухи та інше причадили. І за все — плати. Рубають хлопці тушу. Ще й не торгував, а знову півсотні викинув. Понасходилося й покупців — люд різний: один купляє не торгуючись, а більше все прицінюється, аби взяти дешевше. Чимало й таких, хто норовить поцупити шмат м'яса, та й за рубачем треба наглядати — також не проти пожитися чужим. Отак увесь день голова обертом, а зиск який? Із очікуваної суми «базар» з'їв щонайменше четвертину. Власне, якщо розібратися, то треба було без зайвого клопоту здати кабанця перекупникам — гроші ті самі. До речі, й ринкові посадовці підтверджують побоювання

селянина самому ставати за прилавок: новачків тут не люблять і вчать їх винятково гривнею. До того ж за якихось кілька останніх років у м'ясних (і не лише) рядах склався новий тип продавця — оптовик-реалізатор, який вже добре набив руку в своїй новій професії і, зрозуміло, не дуже радий конкурентам.

«Уставляють» ринку клепку

Однак місцева влада ініціювала і прагне упорядкувати формування цін на м'ясопродукти у ринковій торгівлі. Підхід, по суті, простий: чим більше різних категорій виробників братимуть участь у реалізації продукції, тим нижчою має стати її відпускна ціна. Тобто насиченість товаром, плюс конкуренція між реалізаторами неодмінно позначатиметься й на ринковій політиці. У відповідності з цим вийшло розпорядження голови облдержадміністрації, яким zorganizувались усі

зацікавлені (й не тільки) суб'єкти, а «полігоном» обрано центральний ринок Полтави, підпорядкований облспоживспільці.

Перше враження: зовні на базарі порядку побільшало. Ряд місць у м'ясному відділі відведено продавцям з агрофірм, фермерам, одноосібникам. Окремо — прилавки торгово-закупівельного підприємства облспоживспільки. Про все сповіщають таблички та вивіски. Продавці «засвічені» бейджиками. За зовнішніми ознаками —процес пішов.

Директор управління ринків облспоживспільки Юрій Балковий знайомить із графіками заведення м'ясопродукції з господарств різних районів. Це — аби на перших порах не пустували «селянські» місця, та й господарства мають звикати до гарантованої їм ролі продавців. Адміністрація ринку, зустрівшись із приватниками, обговорила граничний рівень цін на м'ясо. Облспоживспілька свою межу встановила в 15%. Порядок на ринку взялася забезпечувати Полтавська козака сотня...

Базар, він і в Африці базар

Професійних продавців видно здалеку: в них і товар викладено, хоч залубуйся, і підхід до кожного покупця індивідуальний — умовлять будького, хоча свого теж не упустять. Новачки, або ті, кого прислали торгувати на виконання розпорядження, почуваються непевно. Та й товар у них, зазвичай, підготовлений абияк: то сало перепалене, то свиняча го-

лова закіптюжена, то кістки з м'ясом посічені...

Воно не дуже й дивно, бо торгівля для них справа епізодична, на базарі вони випадково або з нарядом. Тому треба ще й подумати, а чи варто було увесь тин городити? Як і сподіватись, що вже завтра селяни окупують базар з домашньою птицею й худобою. Для більшості з них це пов'язане з чималими клопотами. Крім того, не всі й не кожен день ріжуть живність на продаж, а коли ще й ціни так скачуть, то хто буде тим м'ясом і займатися! Вже бодай побіжного підрахунку достатньо, аби переконатися, що за наявної цінової політики утримування двох-трьох свиней в господарстві збиткове. Бо одне десятикілограмове поросятко, куплене на приріст, «тягне» щонайменше дві сотні гривень; за рік воно «з'їсть» на тисячу гривень комбікормів, а ще шеплення, догляд. Та коли б існувала врегульована система заготівель, приміром, ще не зовсім забутих заготівельних контор у споживчій кооперації: з обов'язковими і вчасними розрахунками, різноманітними заохоченнями. Коли вдома можна було продати вигодований «живий товар» представникові поважної чи принаймні легітимної фірми, а не комусь, на кшталт «Роги та ратиці». Нині селяни вже мають гіркий новітній досвід «піднесення» молочної галузі. Заклик — «Корову, дві, три і більше — в кожен двір» був підтриманий не з патріотизму, а від безвиході, бо за молоко можна було виручити бодай якусь «живу» копійчину. Попервах ці-

Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

на на нього була хоч на рівні мінералки, проте з нинішньої весни молоко настільки знецінилося, що корів-годувальниць стали пускати під ніж. І річ тут зовсім не в перевиробництві, бо не кожен із нас має щодня на столі масло, вершки, сири (переробники своєю вигодою так і не поступились), а найперше у відсутності чіткої державної політики відродження галузі. Хоча і є під боком безмежні ринки збуту, приміром, тієї Росії, де наша вітчизняна продукція завжди цінувалася і її смак там ще пам'ятають.

Утім, йдеться за внутрішній ринок. М'ясний. Персоніфікований. Тобто базар. Якоюсь непомітно з нього випали колективні сільгоспідприємства, хоча саме їх мож-

ливості впливу на цінову політику значно більше, ніж у дядьків, і худоби в них теж більше, і перспективи для розвитку є. Зрештою, худоби там забивається чимало, але куди її дівають? Тим же перекупникам, як не полтавським, то заїжджим. Та «керує» всім процесом не загал, а верхівка, до того ж безконтрольно, то їй і зиск увесь іде, а селянин залишається з «носом». Хоча ще свіжі спогади про кілька десятків колгоспних магазинів, які діяли на тому таки полтавському ринку і в них було все: м'ясо, крупи, олія, мед, овочі... за помірними цінами. Де вони поділися і кому це було вигідно? Тому так неохоче реформовані КСП повертаються на базар зі своєю продукцією, навіть адміністративним кийком не заженеш. Хоча той же власник — облспоживспілька, не лише готова, а вже поступилася частиною своєї території, що більш як дивно, виходячи з ринкових такі стосунків, де конкурент конкурентові ніколи не стане другом, товаришем і братом...

Та з погляду покупця. Йому давай м'яса побільше і різного. І якомога дешевшого. Таке життя.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

РЕАЛІЇ

До свиначарства по-людському

Цього року поголів'я свиней у господарствах Миколаївщини, очікується, зросте на 100 тисяч. Для порівняння: в Україні нині відгодовують півтора мільйона голів. Ця галузь найефективніша у тваринництві, але, як і інші, на жаль, потребує державних дотацій. Десять років тому в миколаївських господарствах налічувалося близько 800 тисяч голів сви-

ней, а до 2000-го виробництво свинини скоротилося втричі. З ліквідацією спецгоспів у галузі, треба визнати, поквапилися.

Таких висновків дійшла міжнародна науково-виробнича конференція, що відбулася на базі Миколаївського державного аграрного університету. У ній взяли участь виробничники і вчені з України, Росії, Білорусі, Молдови і

Вірменії. Учасники конференції поділилися досвідом, плідно працювали у профільних секціях. А на завершення пройшов спеціальний аукціон, де були представлені кращі породи свиней, яких розводять в області. Його організатори втругували 108 тисяч гривень.

Анатолій РОМАНЮК.
Миколаївська область.

Кредитори розшукують череду

Про те, що у селі Бондурівка Чечельницького району на Вінниччині серед білого дня з ферми місцевого сільгоспідприємства вивели (читай — викрали) всю худобу — більш як 30 голів корів і семеро телиць —наша газета розповідала в номері за 21 серпня н. р. («Селяни взялися за налігачі»). Нагадаємо, сталося це після того, як у господарство навідалися представники банку «Аваль».

Описали майно, худобу. Шляхом

конфіскації мали намір повернути позичені 45 тисяч гривень.

Селяни, дізнавшись про наміри кредиторів, зірвали з ферми замки й розібрали худобу. Керівник господарства В'ячеслав Поцілуйко намагався зупинити свавілля, але зробити це не вдалося. Правоохоронці, до яких звернувся за допомогою, стверджує він, не стали втручатися в справу. Жодної з тварин так і не повернуто господарству.

— Допоможіть хоча б через газету відновити

справедливість, — просив у телефонній розмові В. Поцілуйко.

Навіть після зборів, що відбулися у господарстві, нічого не змінилося. До речі, їх проведення ініціював голова райдержадміністрації. Крім нього, в Бондурівку приїхали начальник управління сільського господарства, прокурор, начальник міліції... Як не переконували самоправців повернути худобу, ті залишилися на своєму: банкірам корів не віддамо. Натомість про-

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

понували, щоб бухгалтерія документально оформила привласнених тварин у рахунок погашення заборгованої їм платні. Зробити це складно хоча б тому, продовжує Поцілуйко, що в кожному різна сума заборгованості: в одного, наприклад, вона становить лише 180 гривень, тоді як вартість привласненої ним корови разів у десять більша.

За ситуацією у Бондурівці уважно стежать в інших селах. «Чую від людей, — каже Поцілуй-

ко, — що сусіди чекають не дочекаються, чим закінчиться наша історія. Мабуть, хочуть її повторити в себе».

На той час, коли отримували кредит, В. Поцілуйко ще не працював у господарстві. Протягом року роботи саме йому вдалося значно зменшити суму заборгованої платні. Тим часом прокуратура району перевіряє, на що попередній керівник витратив позичені в банку кошти.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Чи не забагато сіємо озимої пшениці?

ТОЧКА ЗОРУ

Науково-практична конференція, у якій взяли участь фахівці та вчені-аграрники з 12 областей України, була присвячена стратегії і тактиці осінньої сівби, особливостям вирощування озимої пшениці. Особливо гаряча дискусія розгорнулася не навколо агротехнічних прийомів, а з приводу того, чи потрібно Україні сіяти 9 мільйонів гектарів озимих? Можже, краще задовольнитися площею на третину, скажімо, меншою, але брати з кожного гектара не по 25—30 центнерів збіжжя, а принаймні по 50.

Учені, дехто з практиків переконані: умови для цього є. Вони передусім — у потенційних можливостях інтенсивних сортів озимої пшениці, виведених ученими Одеського селекційно-генетичного інституту. Ці сорти здатні давати — і це перевірено не лише в експериментальних, а й у виробничих умовах — 80—100 центнерів з гектара і навіть вищі врожаї. За відповідного агрофону, звісно: посіяні після кращих попередників, удосталь «нагодовані» добривами й надійно захищені від хвороб та шкідників, вчасно і без втрат зібрані. Усього цього часто-густо й бракує. Не в змозі український селянин забезпечити все оте на величезних площах: сіє, бува, по стерні, ділить крихти добрив між полями, «заощаджує» на гербіцидах і протруювачах, губить до третини врожаю під час збирання. То навіщо, заради чого ота гігантоманія?

Звісно, такі аж надто серйозні справи, як виз-

начення оптимальних площ зернових культур заради нарощування врожайності та валових зборів хліба, поліпшення якості зерна, швидко не роблять. Тут потрібні різнопланові розрахунки в регіонах з огляду і на потенційні можливості ґрунтів, і на матеріально-технічне озброєння селянина. Й учасникам конференції було продемонстровано деякі новинки, що можуть допомогти у виконанні стратегічного завдання. Площі з-під гарних для подальшого розміщення озимих зернових попередників, скажімо, навряд чи потребують плуга — їх краще обробити так званим поверхневим способом. А чим? Новітня техніка «Одессільмашу» для передпосівного обробітку ґрунту викликала не просто зацікавленість — багато хто відразу зробив замовлення. Ефективні й значно дешевші від зарубіжних аналогів розкидачі мінеральних добрив, різноманітні обприскувачі,

Фото Юрія ВЕНГЕРША.

що їх випускає те саме ВАТ.

А в селі Дачному учасникам конференції продемонстрували в роботі міні-завод з очищення насіння, що його спорудило створене при Одеському сільгоспінституті ЗАТ «Селена», яке реалізує новітні сорти зернових та інших культур. Унікальне устаткування німецької фірми «Петкус» не дешево (вартість заводу 240 тисяч євро), але справа, як то кажуть, варта заходу. Насіння тут можна навіть розподілити за фракціями.

Нарешті, на полях регіонального центру з наукового забезпечення агропромислового виробництва можна було бачити омріяну культуру землеробства, яка забезпечує високі стабільні врожаї. Названо й десятки

товарних сільгоспідприємств Причорномор'я та інших регіонів, де 50-центнерні і вищі врожаї стали мінімальною нормою за будь-яких кліматичних умов. Вивчай та впроваджуй отой досвід. І — обирай оптимальний розмір посівних площ, на яких спроможний господарювати саме отак, забезпечуючи високі врожаї та валові збори зерна за таких самих чи навіть менших, ніж нині, витратах на надміру розширених площах.

Варто нагадати: проблемі оптимізації площ зернових культур давно розв'язано в багатьох країнах Заходу, де вирощують 60—70-центнерні врожаї зернових. Чи спроможемося на таке колись і ми?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

З льоном нам по дорозі...

ДОСВІД

Днями випадково зустрів знатного буковинського аграрника, голову правління акціонерного товариства «Буковина», що в Сторожинецькому районі, заслуженого працівника сільського господарства України Федора Нагірняка. Розговорилися. Як з'ясувалося, їхав він до свого давнього партнера — івано-франківського підприємця, який займається скупкою льоноволокна. Спонукали керівника до цього серйозні обставини: нинішнього року на полях очолюваного ним товариства добре вродив льон, а збути його, як і в попередні роки, нема кому. На державному рівні ця проблема розв'язується надто повільно.

— А що, приватник спроможний виручити?

— Він — людина слова. Ми вже співпрацюємо з ним кілька років. І маємо користь від наших стосунків.

— Звідки в приватника беруться кошти для розрахунку за придбану сировину?

— Він — колишній працівник райагроспостачу, знає, як працювати зі своїми клієнтами. Спочатку нас задовольняв бартер. Я привозив льоноволокно, а він давав мені за нього пальне або насіння льону. Тепер, коли з'явилися гроші, мій партнер від бартеру відмовився. Кошти за придбану сировину він виплачує справно.

— Але, як мені відомо, у вас льон займає понад 400 гектарів площ. Тож чи спроможний ваш партнер прийняти таку кількість льоноволокна?

— Звичайно, ні. Але ми налагодили ділові зв'язки й з іншими структурами. Значну частку вирощеної нами сировини охоче бере, приміром, акціонерне товариство «Рівнелльон». Лишки збуваємо в країни Балтії. Отак і викручуємося.

— А з боку держави хоч якусь підтримку відчуваєте?

— Незначну. Але зрушення намітилися. Вже третій рік поспіль виділяються кошти на підтримку льонарської галузі — 8 мільйонів на рік. Ця сума ділиться на всіх. Нам щороку дістається 300—350 тисяч державної дотації. Кошти, звичайно, не великі. Але на безриб'ї, як мовиться, і рак риба. Ми, до речі, розраховуємося за позики з державою насінням льону елітних кондицій. Отже, ніхто не в програвші.

— А якими сортами засіваєте власні площі?

— Це боліуча проблема. Культивуємо лише насіння зарубіжних селекцій.

— А чому ігноруєте вітчизняні?

— Причина проста: вони поступаються перед зарубіжними.

— Де переробляєте вирощений льон?

— Маємо власний завод. Він працює всю зиму. Трудяться тут 60 наших односельців. Усі вони одержують за свою нелегку працю пристойну зарплату.

— Яких прибутків очікуєте від льонарства?

— Торік до каси товариства надійшло 1,2 мільйона гривень. Нинішнього року буде значно більше, бо врожайнішою була нива. Ось чому ми робимо ставку на льон. Він — основна підйома нашої економіки. Підштовхує нас до цього й інший чинник — наші землі суглинково-біличні, подекуди мочаристі. Пшениця чи цукрові буряки на них не родять. А для льону вони в самий раз. Як господарника мене дивує те, що на Буковині, окрім нас, більше ніхто не вирощує цієї прибуткової культури.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

АКТУАЛЬНО

Халупа тимчасова і дуже небезпечна

Непрямою причиною пожежі поблизу села Обозного Слов'янськ-Сербського району, яка забрала життя двох осіб, стала соціальна невлаштованість робітників. Родина Федора Кіма, корейця за національністю, уклала із ЗАТ «Луганська насіннева станція» договір на вирощування овочевих культур на площі 19 гектарів і, щоб упоратися з великим обсягом робіт, найняла 20 робітників. Люди різні: матері-одиначки, чоловіки, які не мають житла і роботи за спеціальністю. Наприклад, Сергій С. за професією шахтар, але з рідного міста довелося поїхати, бо шахту закрили. З січня працює на хазяїна, одержуючи за 12-годинний робочий день лише сім гривень, з яких майже все йде на харчування. Але кращого ні йому, ні його товаришам ніхто не запропонував, тому вдовольнялися тим, що мали. Житло, яке корейці називали балаганом, було зовсім не пристосоване для того, щоб у ньому мешкали люди. Спали на дерев'яних лежах з брудними матрацами. Зроблена в основному із рубероїда і дерева, халабуда опалювалася примітивними саморобними пічками. Їжу готували на газовій плитці, що живилася від балона. Для пожежі було достатньо одного сірника або цигарки, що зрештою і сталося. Двом робітникам — чоловікові без певного місця проживання і матері двох неповнолітніх дітей — не вдалося врятуватися, вони загинули. Ще одна робітниця дістала сильні опіки обличчя і рук.

Коли прибули пожежні, халупа горіла, ніби смолоскип. Вибуху балона з газом, на щастя, вдалося уникнути. «Пожежна охорона не в змозі простежити за такими тимчасовими будівлями, бо вони, так би мовити, постійно кочують місцями збирання врожаю, — прокоментував цей випадок начальник управління пожежної охорони в Луганській області Ігор Савельєв. — У цих пересувних селищах не створено елементарних умов для проживання. Пожежа в такій халупі, де перебувають одразу до восьми осіб, призводить до масової загибелі людей».

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

«Зелене світло» для перевізників

Нещодавно в Києві відбулася робоча зустріч представників МВС з членами ради Всеукраїнського союзу сільгоспідприємств. Серед іншого йшлося про спрощення порядку видачі дозволів агроформуванням на перевезення пально-мастильних матеріалів. Пропозиції сільських трудівників не залишилися поза увагою керівництва ГУДАІ МВС України. З'явилися відповідні зміни, які спрощують процедуру отримання дозволу на перевезення пально-мастильних матеріалів машинами сільгоспідприємств.

За словами начальника відділу нагляду за перевезенням небезпечних вантажів та станом доріг ГУДАІ МВС України підполковника міліції К. Шаповала, відтепер функції з оформлення та видачі відповідних дозволів на перевезення в межах області (автономії) від обласних апаратів ДАІ передано до підрозділів ДАІ міськрайвідділів. А термін розгляду та видачі цих документів скорочено з трьох до одного робочого дня з часу надходження всіх необхідних матеріалів.

Збільшився і термін дії дозволів на перевезення пально-мастильних матеріалів — з шести місяців до року.

Щоправда, зазначені зміни не поширюються на транспортні засоби агропідприємств, які не залучаються до сільськогосподарської діяльності або використовуються на підставі договорів оренди іншими організаціями, юридичними або фізичними особами.

Володимир ЕННАНОВ.

Фото Юрія ВЕНГЕРША.

І з розумним не втрачати, і боржника пильнувати

Як «Укрзалізниця» заробляє і вкладає гроші, розповідає її фінансист Надія СОКОЛОВСЬКА

Склався стереотип: якщо фінансист, то це ледь не Сзавжди така собі людина у футлярі — замкнена, суха, небалакуча. А ось вам фінансист нового покоління — Надія Соколовська. Жвава, енергійна, молода вродлива жінка з красивими розумними очима, яка любить гумор, друзів, спілкування з людьми. По службі вона — начальник головного фінансово-економічного управління «Укрзалізниці». За залізничним рангом — генерал-полковник. Фахівець, за словами колег, найвищого класу. Отут вона справді така, що повз її увагу не проскочить жодна копійка. Коли я сказав їй про таку характеристику колег, Надія Сергіївна, подумавши, мовила: «Майстерність фінансиста не тільки в тому, щоб пильно відстежувати грошові потоки, а, ретельно порахувавши, де можна реально заробити, уміло вкласти кошти для нового заробітку».

І якщо «Укрзалізниця» за останні роки зробила неймовірний, як усім до цього здавалося, ривок, ставши із збиткового господарства цілком самодостатнім, то тут немала заслуга Надії СОКОЛОВСЬКОЇ.

— Надіє Сергіївно, все-таки: у чому секрет оцих рішучих фінансових змін на залізниці? Адже, скільки пам'ятаю, завжди казали: це така своєрідна галузь, яка без державних дотацій просто в природі існувати не може.

— Які тут секрети? Два роки тому з приходом нового керівника залізниці, проаналізувавши ситуацію

в цьому господарстві, визначили, куди витікають з нього гроші, як їх можна повернути та куди вкласти. На цій основі розробили низку програм, що насамперед спрямовувалися на те, щоб відшкодувати борги в клієнтури, яка була винна неمالі гроші по кілька років поспіль. За цих два з лишком роки ми повернули величезну суму

боргів дебіторської заборгованості. От і все.

— Ви так говорите, ніби це далось вам легко і просто. Навіть у побуті забрати в когось борг — річ складна і нерідко скандальна.

— Я тільки назвала механізм розв'язання проблеми і суть програми. А як ми до цього йшли — то інша розмова. Почали з того, що виробили нову тактику роботи з клієнтами, яка полягала в тому, щоб для всіх створити абсолютно рівні умови й вимоги. Якщо, наприклад, встановили норму не подавати вагони без передоплати, тож ні для кого не має бути винятків. Бо коли хоч одному поступитися, натиску не втримати. Крім того, сказали рішуче «ні» будь-яким бартерним розрахункам. У такий спосіб перекрыли канали новим боргам. А що до старих боржників, то тут, звичайно, працювали з кожним клієнтом окремо. Вони, як правило, постійні. І коли підписуємо з ними нові угоди на перевезення, ставимо за обов'язкову умову погасити старі борги. У програмі погашення дебіторської заборгованості розписано кожен випадок боргів, кожного клієнта, визначено терміни поетапного розрахунку з нами. І цей процес жорстко контролюємо.

Тактичний хід у цій програмі такий: якби ми відмовилися від тих перевізників, які не повертають борги, мали б нульовий результат. А так, даючи можливість їм і далі працювати з нами, водночас примушуємо ліквідувати старі грихи.

— А якщо, наприклад, боржник зник з вашого об'єкту?

— Я таких не знаю. Є, звичайно, ті, що сьогодні не перевозять. Але ми з ними й досі працюємо. Ось, наприклад, за червень—липень графік ліквідації дебіторської заборгованості виконано на 100 відсотків. Думаю, так рухатимемося і далі.

Є, звичайно, й складні випадки. Скажімо, Міністерство оборони, що тримається на бюджеті. Однак і з ним відпрацьовуємо такі схеми, які принесли б результати.

Чи легко це нам дається? Знаєте, гроші ніколи легко не даються. Коли були великі суми боргів, вони лежали на поверхні і їх легше було відпрацьовувати. А нині залишилися найскладніші клієнти. Є бан-

крути, є ті, що в розшуку. По кожному з них працюють юристи, а в особливих випадках — правоохоронні органи.

— У мене чомусь поняття вибавання боргів пов'язане ледь не з детективними перипетіями. Навіть із небезпекою.

— Ми не вибиваємо борги, нікому не погрожуємо. Ми постійно працюємо з клієнтами, створюємо умови, щоб вони самі нам повернули те, що в угодах записано. Сідаємо з ними за стіл, разом рахуємо, пропонуємо хоча б ось таке: ми згодні підписати з вами нові документи, купуючи обладнання, але розрахунок ведемо так: 90 відсотків платимо грошима, а 10 — векселями, які знаходяться в нас від клієнта, що з нами не розраховувався. Ось таким чином

■ ■ ■

Ми не вибиваємо борги, нікому не погрожуємо. Ми постійно працюємо з клієнтами.

■

використали значну частину векселів, повернувши їх у грошовий обіг.

— Яку ж суму боргів удалось повернути залізниці вже за вашою участю?

— Скажу лише, що рахунок ведеться не сотнями тисяч гривень, а сотнями мільйонів.

— Отже, першим кроком оздоровлення фінансової системи залізниці було повернення застарілих боргів. А другим?

— Наведення порядку в ціновій політиці. Провели глобальну інвентаризацію підписаних угод починаючи з 2000 року. Частину з них, де ціни для «Укрзалізниці» клієнти грубо завищували, розірвали. В іншій частині ціни привели до нормальних, прийнятних для залізниці. Адже це величезний резерв для економії коштів!

А щоб надалі не мати справи з вочевидь корисливими угодами, запровадили сувору систему експертизи під час підготовки нових документів. Для цього надали значні повноваження відділам цінової політики. І ніколи не підписуємо угоди, аж поки не проведемо тендер серед трьох—чотирьох поставальників. За такого змагання, самі розумієте, залізниця теж економить значні кошти.

— І позбавилася посередників.

— Ну, це вже пройдений шлях. Спочатку ми відмовили в співпраці з посередниками-перевізниками, а потім і з посередниками при закупівлі продукції. Вони зазвичай завищували ціни, а з такими нам не по дорозі.

— Але це ж війна. Посередник, який зник із залізниці мільйони, так просто не відмовиться від джерела заробітків.

— Була війна на початку. Але ми вистояли перед тиском. І зекономили для залізниці мільярдні суми.

— Як ви ще економили кошти?

— Реалізували другу програму: позбавлення або оздоровлення збиткових підприємств. Особливо у сфері промислового виробництва, вантажно-розвантажувальних робіт, торгівлі, сервісу. Було чітко проаналізовано, що саме в них є на балансі, скільки працює людей, чи достатньо аргументована плата за ту чи іншу послугу, і зроблено відповідні висновки.

Зараз наш головний біль — вагони-ресторани. Поставлено завдання одержати в цій системі 10 мільйонів гривень прибутку. Бо система заплутана, багато вагонів-ресторанів не працює, а затрати на них ідуть. Знову ж таки, це ціла програма, якою займається пасажирський блок залізниці з нашою участю.

А щоб розплатити цей клубок, одержали з кожної дороги відомості, скільки в них вагонів-ресторанів, скільки

людей їх обслуговує, яка амортизація і багато іншого. Це тільки спочатку здавалося, що до істини добратися важко, але потім, коли переді мною поклали детальну розкладку, коли «заговорили» цифри порівняльного аналізу, все стало видно, як на долоні.

— Це, як на полі бою, — ціла стратегія.

— Стратегія в тому, щоб поставити правильне завдання, розробити розумну програму і пильно її контролювати. Ось, наприклад, прийшли до моделі, щоб працівники матеріально-технічного забезпечення одержували зарплату з підсобно-допоміжної ді-

■ ■ ■

Стратегія в тому, щоб поставити правильне завдання, розробити розумну програму і пильно її контролювати.

■

яльності, а не за рахунок експлуатації. Це в нас називається заробляти гроші за рахунок націнки. Скажімо, якщо для нас шило одяг місто, то тепер цим зайнялися працівники матеріально-технічного забезпечення. Незвично, правда? А потім звикли і почали добре заробляти.

Нині, коли закінчили діяти там, де гроші великі і швидко віддаються, працювати стало складніше. Але й цікавіше, бо це етап впертої, скрупульозної, я б сказала, аналітичної роботи. Склали, наприклад, програму вдосконалення ревізійної служби. Але якщо говорити про глобальне завдання підвищення доходності залізниці, то це, безсумнівно, програма енергозбереження. За нею — введення нових технологій, технічне переоснащення залізниці, економія матеріалів, палива, одне слово, всіх ресурсів.

— А ще у вас є програма з гривні робити дві.

— Називається вона «Грошіма — гроші». Й суть її — вкласти гроші туди, де можна якнайшвидше одержати фінансовий

ефект. Це теж довгострокова глобальна програма. Вона стосується всіх підрозділів залізничного господарства. Один лише приклад. Щоб відремонтувати тяглово-рухомий склад залізниці, треба 5 мільйонів 419 тисяч гривень. Ми ж за цією програмою вклали в справу тільки 2 мільйони 535 тисяч гривень. За рахунок лише того, що ремонт робили не на заводі, а в локомотивному депо.

Вкладаючи кошти в оновлення рухомого складу, знаємо, бо вже все порахували, що це дає добрий результат, оскільки, заплативши один раз за ремонт, тривалий час отримуватимемо дивіденди.

Позбавляємося й від надмірних запасів матеріальних цінностей, бо це заморожені гроші. Ось вам і більшість секретів, про які ви запитували.

— І чого досягли?

— Того, що повністю самі себе фінансуємо. Та ще й дітей, студентів перевозимо, вважаєте, безплатно. Пенсіонерам постійно допомагаємо, підвищуємо зарплату залізничникам, успішно їх оздоровлюємо. Водночас швидкими темпами оновлюємо залізницю, реконструюємо вокзали. Швидкісний експрес Київ—Харків — це тільки перша ластівка. За нею підуть швидкісні поїзди по всій Україні.

— Надіє Сергіївно, не можу втриматися від такого, суто людського, запитання. Ви прекрасна, чарівна жінка — і генерал-полковник. Чи не важко поєднувати ці речі? Хоча б за вашим характером.

— Впевнено скажу, що за характером — неважко. Бо я люблю свою роботу. Майже фанатично.

— Ну а як же доброта і суворість? Ви — добра людина?

— У всякому разі, не деспот. Вимоглива — так. Бо в нашій, напіввійськовій, системі без дисципліни й точності неможливо. Однак не пам'ятаю, щоб когось звільнила з роботи.

— А плакали хоч колись з відчаю?

— Сказати, щоб плакала — ні. Але були моменти, коли сльози на очі наверталися. Особливо, коли бачила чуже горе.

— А до доньки ви суворі?

— Ну яка ж мама надто сувора до доньки? Проте не обходиться й без серйозної вимогливості.

— Допомагаєте їй щось купувати?

— Вона в мене така самостійна й скоріше мені порадить, що — модно, а що — ні.

— Що таке, на вашу думку, жіноче щастя?

— Ой, це так індивідуально. Але, думаю, головне, щоб у домі були цілковите взаєморозуміння, затишок, краса. І на роботі щоб можна було повністю розкритися.

Бесіду вів
Анатолій
КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ОФІЦІЙНО

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про деякі заходи щодо регулювання лотерейної діяльності

З метою забезпечення прозорості функціонування сфери лотерейної діяльності, збільшення надходжень до державного бюджету, належного захисту інтересів та прав громадян **постановляю**:

1. Визнати за необхідне посилення державного регулювання лотерейної діяльності в Україні шляхом:

запровадження державної монополії на випуск та проведення лотерей;

припинення проведення недержавних лотерей, у тому числі за рішеннями органів місцевого самоврядування;

встановлення прозорих правил проведення лотерей та ефективного контролю за їх додержанням, недопущення проведення лотерей під час азартних ігор;

конкурсного відбору операторів лотерей, посилення контролю за їх діяльністю, встановлення вимог щодо мінімального розміру власного капіталу таких операторів, їх ліквідності і платоспроможності.

2. Здійснення державної політики у сфері випуску та проведення лотерей покласти на Міністерство фінансів України.

3. Кабінету Міністрів України:

а) подати у двомісячний строк на розгляд Верховної Ради України законопроект про лотереї та азартні ігри в Україні, спрямований на реалізацію положень цього Указу;

б) розробити та затвердити у четвертому кварталі 2002 року програму розвитку лотерейної діяльності на 2003—2008 роки, передбачивши заходи зі збільшення надходжень до державного бюджету від проведення лотерей та цільового використання цих коштів для фінансування соціальних програм;

в) забезпечити у місячний строк затвердження ліцензійних умов провадження діяльності з випуску та проведення лотерей, виходячи з вимог статті 1 цього Указу;

г) у тримісячний строк: розробити та затвердити правила проведення конкурсного відбору операторів лотерей; привести свої нормативні акти у сфері лотерейної діяльності у відповідність зі статтею 1 цього Указу;

д) забезпечити висвітлення в засобах масової інформації порядку проведення лотерей та прав їх учасників з метою запобігання шахрайству з боку операторів лотерей.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 10 вересня 2002 року.
№ 813/2002.

Облога «Енергоатому»

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Гострі дискусії і суперечки про доцільність закриття ЧАЕС, здійснення цієї всесвітнього значення акції відвернули увагу громадськості від інших українських атомних станцій. А на них, між іншим, не все гаразд з технікою безпеки. Так, за даними Державного комітету ядерного регулювання України, на наших чотирьох АЕС з різною кількістю енергоблоків торік сталося загалом 67 різних технічних порушень. Найбільше — 15 — на Хмельницькій станції, де, до речі, тільки один енергоблок. За нею — Рівненська, де на двох блоках допущено 13 порушень.

Досить рясним на технічні перебої у роботі атомних станцій був нинішній квітень. Тож цілком зрозуміле занепокоєння: а чи не викине нам якась з АЕС нового чорнобильського «коника»? Адже ще задовго до планетарної катастрофи на Чорнобильській станції траплялося чимало дрібних і складних збоїв-порушень. Про це і йшлося в публікації «Котра з діючих атомних повторить долю ЧАЕС?» («Голос України» за 23 травня ц. р.). У післямові-застереженні наголошувалося: над прочитаним неодмінно мають замислитися посадові особи, які несуть персональну відповідальність за безпечну роботу АЕС.

Громадяни проти компанії

Усі мусимо знати: найбільшу, державну відповідальність за безпеку наших АЕС несе передусім головний наш виробник атомної енергії — Національна атомна енергогенерувальна компанія (далі НАЕК) «Енергоатом». Йї і належало б повідомити редакції, а ми сповістили б нашим читачам, добряче «нагодованим» чорнобильським лихом, що тривожний громадський сигнал почуто. Може, якихось заходів уживають, інші планують. А може, навіть відбитися твердженням: у нас усе гаразд, то бабусі на базарі балакають... Якщо, звичайно, за «бабусь» мати Держкомітет ядерного регулювання і Міністерство з питань надзвичайних ситуацій, чий повідомлення використано в названій публікації.

Та замість реакції НАЕК на одній з пресконференцій багатьом ЗМІ ще одну тривожну звістку повідомив Громадський комітет національної безпеки України. Більше того, ця офіційно зареєстрована організація, до складу якої входять переважно студенти юрфаку Київського національного університету ім. Т. Шевченка, вже тривалий час б'є на сполох. Мовляв, енергоблоки на Хмельницькій та Рівненській АЕС добудовують з грубим порушенням чинного законодавства — без відповідних позитивних висновків державних експертів. Зокрема, екологічних. Про це докладно йшлося в публікації «Ми наче не проходили цього...» («Голос України» за 30 липня ц. р.).

Там наголошувалося: пооббивавши пороги численних кабінетів різних столичних установ, набивши безліч гульт, комітетівці звернулися по захист до суду. Але Печерський місцевий суд міста Києва відмовився навіть заяву від них прийняти. Та Апеляційний суд Києва їхню скаргу задовольнив, ухвалу Печерського скасував. Останній 5 серпня мав розглянути справу «Громадяни проти «Енергоатому». До суду прибули потужна група захисту від компанії і багато бажаючих взяти участь у судовому засіданні. Ті, хто не зміг зайти до переповненого залу, пікетували приміщення суду. Журналістам, яких також прибуло чимало, заборонили провадити будь-які

зйомки. Позивачі, у свою чергу, вимагали надати засіданню широкої гласності. Здійнявся неймовірний гамір, і суд переніс розгляд справи на жовтень.

А 16 серпня до того ж Печерського суду з вимогою негайно припинити протизаконну добудову енергоблоків звернулося ще й об'єднання «Громадський контроль».

Обидві ці організації стверджують: згідно з Цивільним процесуальним кодексом України подання скарги до суду має зупинити дію оскаржуваного рішення. Тобто з моменту прийняття скарги суд зобов'язаний зупинити дію ліцензій, виданих НАЕК, і саму добудову блоків. Приймаючи скаргу від комітету, голова Печерського місцевого суду Ніна Фадеева пообіцяла надіслати Держкомітетові ядерного регулювання відповідне подання. Чи стане воно палицею в могутнє і величезне колесо прискореного будівництва енергоблоків, побачимо.

Водночас на НАЕК «Енергоатом» насунула інша біда: Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу стосовно кількох колишніх посадових осіб компанії. За попередніми оцінками слідства, вони завдали державі збитків на 200 млн. гривень. Це повідомлення «Інтерфаксу-Україна» вже друкувала наша газета.

Новому президентові видніше

Хоча слідство не називає підозрюваних, на посаду президента НАЕК «Енергоатом» замість Юрія Недашківського призначено Сергія Тулуба. Можливо, під його впливом, балансова комісія, яка 1 серпня аналізувала діяльність атомних станцій за перше півріччя нинішнього року, визнала «роботу колективів АЕС з виконання виробничої програми задовільною, а ось роботу керівників станцій і дирекції НАЕК «Енергоатом» стосовно програми підвищення безпеки — недостатньою». Там же новий президент заявив: «Ми повинні й надалі нарощувати темпи виробництва, забезпечувати безумовне виконання планових показників, безпечну роботу атомних електростанцій».

Свою рішучість нарощувати темпи виробництва електроенергії атомними станціями Сергій Тулуб підтвердив 5 серпня на

Рівненській АЕС, де відбулася виїзна виробнича нарада НАЕК. Він зауважив, зокрема, що нинішнє фінансування не дає можливості вести будівництво 4-го енергоблока цієї станції на належному рівні. Рішенням нового президента компанії збільшено щоденні цільові грошові надходження сюди вдвічі, що становить 1 млн. 420 тис. грн. Визначено і термін пуску блока — 2004 рік.

Так, електроенергія нашої країні потрібна. Але як нам відомо, на цій виробничій нараді не загострювалося питання проходження експертизи. Отже, караван іде?..

І все ж важливим для нас усіх, смертних, наляканих чорнобильською катастрофою, є таке зізнання Сергія Тулуба. Економічна ситуація в «Енергоатомі» складна, бо тепломеханічне обладнання на станціях зношене на 56, а електрообладнання і апаратура технічного контролю — на 60 відсотків. Для виправлення ситуації потрібні значні капіталовкладення, над чим і працюють в «Енергоатомі». Є вже начебто перші кроки з фінансового оздоровлення компанії. Нині буцімто вже ефективніше використовують кошти. Змінено пріоритети, згідно з якими гроші насамперед спрямовують на ремонти, модернізацію та заходи з підвищення ядерної безпеки атомних енергоблоків.

Так би раніше. Та якби ще ті 200 млн. гривень, що їх, за попередніми оцінками слідства, вкрадено в компанії, то, мабуть, справи з безпекою на АЕС справді були б кращі. І ми всі спали б спокійніше.

А кадри все-таки дещо вирішують

Намір президента НАЕК забезпечити не лише стабільну та безпечну роботу компанії, а і її розвиток актуальний. Та дещо дивують його кадрові перетасовки.

Своїм наказом Сергій Тулуб із 16 серпня призначив генеральним директором відособленого підрозділу «Хмельницька АЕС» Олександра Смишляєва, який працював заступником державного секретаря Міністерства екології та природних ресурсів. У нього, до речі, чималий досвід роботи на атомних станціях. Тут начебто очевидне зміцнення керівництва станції і відчутний рух уперед до реалізації запланованих і намірів президента НАЕК.

А от інше призначення — генерального директора відособленого підрозділу «Рівненська АЕС» Володимира Коровіна своїм заступником з питань будівництва та інвестицій. Це ж

В. Коровін свого часу не забезпечив подання матеріалів на експертизу взагалі стосовно добудови блока (хмельниччанам, до слова, повернули їх на доопрацювання). І вже нині задля забезпечення станції і самого блока, який будеться, визначили недоліки з безпеки і реалізують програму із 147 заходів. Знають, що треба робити. Але чимало з них передбачається реалізувати протягом трьох-п'яти років після введення енергоблока в експлуатацію.

Можливо, декотрі з тих заходів і можна буде здійснити під час експлуатації енергоблока, і він не завдаватиме шкоди природі і людям. Але за умови, що під час будівництва не з'являться нові «недо», котрі було допущено під час такого ж прискореного введення в експлуатацію Чорнобильської АЕС.

Утім, заходи, яких енергійно вживає новий президент НАЕК «Енергоатом» Сергій Тулуб, видаються прогресивними, дійовими. Як, певно, і оцей — створення у складі компанії спеціалізованого відособленого підрозділу — Управління справами. Його завдання — «підвищення ефективності діяльності з господарського обслуговування Дирекції «Енергоатому».

Якщо додати, що пан Тулуб водночас залишається і заступником секретаря Ради національної безпеки і оборони України, то не повинно бути жодних сумнівів щодо наслідків цих його перших вправених і широких кроків на посаді президента компанії «Енергоатом». Ось тільки чи узгодять свої дії державна Рада і Громадський комітет національної безпеки та всеукраїнська організація «Громадський контроль»? Може, краще обійтися їм без суду? Проте не лише членів цих та інших громадських організацій має турбувати безпечне для життя і здоров'я довкілля. Це — конституційне право кожного з нас.

...Склалося так, що повідомлення відділу організації роботи зі ЗМІ НАЕК «Енергоатом» засвідчили і про новий етап діяльності компанії, і самого відділу. Це також стало відчутно помітно в серпні-вересні — після призначення президентом компанії Сергія Тулуба. І «Енергоатом» немовби вийшов із підпілля, відкрився усім нам.

Тож уже ніби й не потрібні відповіді на попередні наші публікації. Може, ця зачепить керівництво НАЕК? А за роботою діючих атомних ми все-таки спостерігатимемо. Особливо за їх безпекою. Отже, не прощаємося...

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ВІСТІ З ВІННИЧЧИНИ

3 миру по нитці — багатодітним квартира

Багатодітна сім'я Мельників із села Агрономічне Вінницького району справила новосілля у новій трикімнатній квартирі 5-поверхового будинку по вулиці Гагаріна. Не один рік батьки і їхні восьмеро дітей тулилися у... бараці (помешкання такого типу у селі збереглося понині).

Кошти збирали у складчину. Близько половини необхідної суми виділила районна державна адміністрація, решту — місцеве дослідне господарство, де мати Тетяна Іванівна працює дояркою, сільська рада, а також трудівники декількох підприємств і організацій.

— Незважаючи на те, що в районі навіть за нинішніх часів з року в рік збільшується будівництво житла, — каже голова райдержадміністрації Олександр Яремчук, — у нас залишається чимало сімей, які потребують поліпшення житлових умов. На жаль, вони не мають можливості зробити це самотужки. Придбання житла у такий спосіб далось нам непросто. Подібний випадок у районі перший. Він показав, що для підтримки соціально незахищених категорій людей, як то кажуть, будь-які засоби виправдані.

Як після прогулянки на свіжому повітрі

Сучасний медичний прилад високотехнологічної терапії (німецького виробництва) встановлено в санаторії «Хмельник» АТ «Укрпрофоздоровниця». Як уточнив головний лікар санаторію кандидат медичних наук Петро Думін, їхній медичний заклад став другим у державі, що має таке медичне обладнання (дотепер його використовували лише у столичній «Феофанії»).

Після процедури, котра триває близько години, хворі, стверджує медсестра санаторію Ірина Пірус, почуваються краще, ніж після гарної прогулянки на свіжому повітрі. Це результат електроманітного впливу високотехнологічного «терапевта» безпосередньо на клітини організму людини. Новий медичний прилад, як пояснюють спеціалісти, використовують під час лікування суглобів, хребта, шиї, серцевих захворювань, астми, деяких інших хвороб.

Катаєшся у ліфті — плати

Застосування карткової системи у ліфтах почали впроваджувати у Вінниці. Спеціалісти ВАТ «Рембудмонтаж» поки що адаптують нововведення у житлових будинках п'яти ЖЕКів. Нині вони встановлюють спеціальні пристрої, після чого потрапити в кабінку ліфта можна буде лише за допомогою спеціальної картки, яка дуже схожа на телефонну.

«Перепустка», розрахована на сто поїздки, коштує чотири гривні (для пільгових категорій встановлено знижки). До речі, від сплати за ліфт у даному разі звільняються всі мешканці будинку.

— Пропонована нами система не нова, — пояснює керівник згаданого підприємства Владислав Нижник, — вона вже діє у Херсоні, Львові, сусідньому Житомирі, деяких інших містах держави. Головна мета, яку ставимо перед собою, — зберегти ліфтове господарство, надто дороге в обслуговуванні й ремонті і легкодоступне для псування недбалими людьми.

Красуні їдуть у глибинку

Третій регіональний конкурс краси «Міс Поділля», як і два попередні, відбувався у районі області. Цього разу 17 фіналісток з Вінницької, Житомирської, Львівської, Тернопільської і Хмельницької областей гостинно приймало курортне містечко Хмельник. Президент Національного комітету «Міс Україна» Сергій Матяш, голова журі конкурсу, схвально поставився до пропозиції організаторів щодо проведення свята у глибинці: «Столиця й великі міста вже досхожу намілювалися красою наших чарівних українок. Краса рятує глибинку від нудьги хоча б на один день».

Титул «Міс Поділля-2002» дістався житомирянці Вікторії, студентці тамтешньої агроєкологічної академії. Оздоблену діамантами корону — робота рук майстрів вінницького ювелірного підприємства «Діадема» — Вікторія додала до своїх попередніх відзнак: вона вже перемогла вдома на конкурсі «Королева Житомира-2002», була другою у змаганні красунь «Королева Західної України»...

Віктор Скрипник. ▼

«Руслан». «Мрія». Небо

Неподалік столиці над головами глядачів з показовою програмою знову літали літаки. Двогодинні демонстраційні польоти відбулися під Києвом у рамках міжнародної авіакосмічної виставки «Авіасвіт-XXI».

Пілоти дивували глядачів своєю майстерністю на 11 машинах. У повітря здійнялися не тільки суперважкі транспортні та пасажирські літаки, а й військовий Як-130. Видовище було захоплююче і, головне, минуло без інцидентів. Це перші в країні демонстраційні польоти після трагедії, коли під час авіашоу у Львові ви-

нищувач Су-27, який упав на глядачів, обірвав життя більш як вісімдесяти осіб. Організатори «Авіасвіт-XXI» запевнили, що цього разу відпрацьовано жорсткі заходи безпеки і все продумано.

Подивитися, як низько літали «Руслан» та «Мрія», прийшло багато людей. Чимало цікавого було і на землі. Приміром, десять силачів зрушили з місця надважкий Ан-225 «Мрія» — досягнення, варте книги рекордів. А відкривав демонстраційні польоти Прем'єр-міністр Анатолій Кінах.

Іван ЛАЗНЮК.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Маловідоме про відомих

«Я міг би стати художником...»

Це казав сам про себе... Володимир Петрович Філатов. Так-так, офтальмолог зі світовим ім'ям, чий наукові розробки і практичні методи й подосі широко застосовуються не лише в нас у країні, а й далеко за її межами. І який залишив, з'ясовується, не тільки чудових учнів, які гідно продовжують філатовську справу, а й десь із... тисячу художніх полотен.

Уперше мені випало деякі з них побачити торік навесні, коли завітав до Одеського науково-дослідного інституту очних хвороб і тканинної терапії імені академіка В. Філатова в суто особистій справі — захворіли очі, «сідав» зір. Вештаючись інститутом в очікуванні прийому лікаря, заблукав на виставку картин, влаштовану в музейно-виставковому комплексі НДІ. 40 з лишком полотен, що були на оглядинах, так приворожили, що геть забув про отой прийом і безнадійно пропустив свою чергу...

Кажуть: талановита людина талановита в усьому. До цього випадало читати вірші В. Філатова. Вони нерідко дивували глибиною філософських роздумів, несподіваними образами, оригінальною римою. А тепер ось не міг відірвати погляду від його пейзажів. З першого погляду дещо похмурих, скупих на світло, але, коли краще пригледітися, настільки вражаючих, що можеш простояти перед одним і десять хвилин, і двадцять... Дивитимешся на «Багряну осінь» чи «Сутінки», «Березовий гай» чи «Надвечір'я у лісі» і, просякнутий настроєм автора до глибини душі, думатимеш про щось своє, ніби й не пов'язане з отим пейзажем... Може, саме в цьому й сила митця, якщо він зумів на тебе отак вплинути?

Згодом Наталя Борисівна Коваленко, директор музею, розповідала, як непросто було підготувати оту виставку, бо загалом Володимир Петрович написав, за приблизними підрахунками, близько тисячі полотен, та майже всі роздавав чи то сам, чи то його дружина Варвара Василівна. Є вони у приватних колекціях у нас у країні й за кордоном, у різних музеях, є по квартирах учнів Володимира Петровича... Пам'ять про славного-вісного академіка-офтальмолога живе і в його художній спадщині.

«Хохма вдруге — вже не хохма!»

Люди старшого покоління пам'ятають, напевне, як в одній зі своїх естрадних мініатюр Аркадій Райкін блискуче пародіював вульгарного балакуна-конферансьє, котрий усе життя повторював зі сцени чужі доволі сумнівні дотепи. Так-от, укладач відомої «Одесики» (своєрідної енциклопедії про Одесу та одеситів) Володимир Гридин вважає, що тему тієї мініатюри артистові підказали саме в Одесі. А було все начебто так. Аркадій Райкін, завітавши до Одеси, давав концерт у Зеленому театрі в парку імені Т. Г. Шевченка. Темпераментні одесити, які вміють поцінувати гостре слівце й незалялений дотеп, зустрічали його так гаряче, що після за-

вершення концерту постала реальна загроза опинитися в «облозі» в тому театрі не на одну годину. І тоді Райкін вдався до хитрощів: пірнув за куліси, одягнув плаща, насунув на очі капелюха, згорбився, змінив вираз обличчя — та й попростував собі до виходу, не викликаючи ні в кого жодної цікавості.

Те саме спробував повторити наступного дня. Та раптом дорогу йому заступив меткий одеський хлопчак, виголосивши докірливо: «Товаришу Райкін, хохма вдруге — вже не хохма!». Це неабияк розвеселило артиста. Потім він не раз розповідав про отой казус друзям. А згодом і в популярній сатиричній мініатюрі його втілював.

Еліна Бистрицька, визволителька Одеси

Хтось, прочитавши цього заголовка, певно, подумає: не про легендарну ж актрису театру й кіно мова, мабуть, про її тезку. І — помилиться. Бо йдеться саме про «найгарнішу актрису світу» (визначення не автора, а парижан під час проведення у столиці Франції Тижня радянського кіно, хоча автор цілком поділяє таку думку). Та як же Еліна Бистрицька могла визволяти Одесу, коли і від кого? Ні, це не якась метафора: щодо «коли?» — то у 1944-му, а щодо «від кого?» — то, з огляду на дату, цілком зрозуміло, що від німецько-фашистських загарбників. Та вона ж, мабуть, була тоді ще зовсім малим дівчам? Ну, про вік жінок, як відомо, публічно не говорять. Скажемо лиш: коли почалася війна, Еліна справді була підлітком. Але... пішла воювати.

Щоправда, сталося те дещо незвично. Киянина Авраама Петровича Бистрицького, талановитого і досвідченого лікаря, мобілізували на фронт, аби рятував у госпіталі життя радянських воїнів. А він, ніби передчуваючи страшну трагедію Бабиного Яру, де закінчився життєвий шлях тих близьких родичів Бистрицьких, які залишилися в незабаром окупованому ворогом Києві, узяв з собою не тільки дружину, яка стала фронтовим кухарем, а й двох дочок — Еліну і Софію. І якщо остання, ще зовсім мала, була просто при батькові-матері, то підліток Еліна стала спочатку санітаркою, а потім — медсестрою. І пройшла дорогами війни, як то кажуть, від дзвоника до дзвоника, нарівні з дорослими. Скільки крові, мук і смертей набачилася! Скільки поверненням до життя пораділа! Забувала про все — сон, їжу, відпочинок, аби тільки вчасно відгукнутися на чийсь біль, утамувати його ніжним дотиком дівочої руки. З військовиками, які навесні 1944-го визволили Одесу, увійшла й до цього міста...

Пізніш дівчина, яка стільки літ рятувала людські життя за екстремальних умов, закінчила медичне училище. Але стала — актрисою. Що ж, мистецтво теж лікує: хай не тіло, то душі...

В Одесі Бистрицька буває нечасто. Востаннє випало бачити її років зо три тому: вона провела тут благодійницький вечір, грала у виставі «Перехрестя» Московського театру імені Ермоліної, що прибув до Південної Пальміри на гастролі. Грала, мабуть, як завжди, чудово. Та глядачів, котрі, загамувавши подих, стежили за кожним порухом актриси, передусім полонили, певно, все-таки унікальні краса й жіночність Еліни Авраамівни.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

КОНКУРС КАРИКАТУР

Програма «Партнерство» Міжнародної фінансової корпорації та Міжнародна благодійна організація «Український освітній центр реформ» спільно з газетами «Комсомольская правда в Украине» і «Голос України» та журналом «Компаньон» організують проведення конкурсу карикатур з публікацією кращих робіт на сторінках видань.

Тема конкурсу: «Приватне підприємництво в Україні». Організатори конкурсу встановлюють наступні нагороди:

Мал. Володимира СОЛЮНЬКА

«Суперприз» — за найповніше висвітлення проблем приватного підприємництва в Україні — **1500 грн.**

Також переможці визначатимуться в трьох номінаціях:

1. Національні особливості українського бізнесу.

1-ша премія — 800 грн.

2-га премія — 400 грн.

2. Міжнародний бізнес в Україні.

1-ша премія — 800 грн.

2-га премія — 400 грн.

3. Жінки і бізнес.

1-ша премія — 800 грн.

2-га премія — 400 грн.

4. Специфіка аграрного бізнесу в Україні.

1-ша премія — 800 грн.

2-га премія — 400 грн.

Термін проведення конкурсу:

Роботи приймаються до 10 листопада 2002 року.

Публікація кращих карикатур здійснюється протягом всього періоду проведення конкурсу.

Засідання журі — в листопаді 2002 року.

Умови конкурсу:

1. Кожен художник, що бажає прийняти участь у конкурсі, надсилає роботи, виконані в довільній техніці (кольорові або чорно-білі). 2. Формат малюнка 210 x 297 мм (A4). 3. Роботи мають бути оригінальними та такими, що раніше не були опубліковані. 4. Карикатури залишаються в розпорядженні організаторів конкурсу. 5. Після надходження робіт на конкурс до організаторів переходить право публікації карикатур без погодження з автором. 6. На звороті кожного малюнка укажіть прізвище

автора, домашню адресу і контактний телефон. 7. Роботи надсилаються поштою (упакування має оберігати їх від пошкодження під час пересилки). 8. Оцінка карикатур проводитиметься журі прямим таємним голосуванням з трьох критеріїв: — відповідність темі конкурсу; — гумористичність; — художній стиль. Про рішення журі, час та місце нагородження переможців конкурсу буде повідомлено на сторінках газети «Комсомольская правда в Украине» і журналу «Компаньон».

Призи.

Організатори конкурсу також установлюють десять заохочувальних призів. **Після завершення конкурсу буде проведена виставка кращих робіт. Роботи надсилайте за адресою: 01024, Україна, м. Київ, вул. Богомольця, 4, 5-й поверх, Міжнародна фінансова корпорація — Андрію Гулаю, з поміткою «Конкурс карикатур».** За додатковою інформацією звертайтеся за багатоканальним телефоном: 253-05-39.

КАЛЕНДАР

Як художник художнику

Українська історія дарує нам такі переплетіння сюжетів, що позаздрили б найвищадливіші кіносценаристи Голлівуду!

Ось один з таких сюжетів. Перед першою світовою війною один хлопець з Австрії довго й безуспішно намагався вступити до Віденської академії мистецтв. Він був непоганий художник, але його так і не прийняли. Можливо, у них там були консервативні смаки або надто високі критерії. Краще б вони його тоді прийняли, бо він потім свою бурхливу художницьку фантазію спрямував у зовсім протилежне русло, а звали його Адольф Гітлер.

Але ми обіцяли, що цей сюжет буде «нашим». Таким він і буде. Отже, на початку 20-х років, коли Гітлер вже розчарувався в художній кар'єрі й влаштував свій перший путч у Німеччині, інший хлопець, родом з України, якраз з успіхом закінчив Академію мистецтв у Берліні. І залишився працювати в Європі. Там з насолодою повторювали його ім'я — Микола Глущенко. От вам сюжет про двох художників: нашого Європа полюбила, а свого собі на лихо — ні.

Надто натягнута паралель, скажете ви, але зачекайте, бо історія ще не скінчилася. Через кілька років шляхи цих двох людей дуже зближаться. Глущенко працював у Європі довго, і цим скористалися наші спецслужби, завербували його, і став він агентом під псевдонімом Ярема. Продовжував писати натюрморти, пейзажі, портрети і завдяки своїй славі та знайомствам зробив неймовірне: зібрав і передав у центр чималу кількість відомостей про військову техніку гітлерівського вермахту. А ще (за півроку до Зорге) передав: Гітлер готує напад на СРСР.

Тим часом фюрер і Сталін дуже дружили, і 1940-го в Берліні демонструвалася велика радянська художня виставка, приїхав туди й Глущенко (на той час він вже жив в СРСР). В останній день виставки Ріббентроп урочисто передав Глущенкові альбом акварелей Гітлера. Фюрер просив переказати, що вважає Глущенка найкращим пейзажистом Європи й робить цей подарунок «як художник художнику».

Зрозуміло, що художники — люди ревнивці, й не кожному роблять отакі презенти. Жест цей, можливо, підсвідомо трагічний: наважуючись на смертельну, самовбивчу війну (вона почалася через рік), Гітлер прощає з мрією юності і передавав свої акварелі справжньому художнику. Фюрер таки мав смак. Звідки він міг знати, що цей художник, справжній, теж вступив у війну?

Коли Глущенко повернувся додому, Сталін (от ще один amator мистецтва) попросив у нього той альбом — переглянути. Одна акварель там (німецький міський пейзаж в сіро-зелених тонах, датований 1910-м роком) чимось дивовижно нагадує Тбілісі...

Далі — цікава подорож: невдовзі почалася війна, було, здається, не до подібних дрібниць, але в жовтні 1941-го, коли гітлерівці стояли під Москвою, Сталін — неймовірно — повернув альбом Глущенку. До смерті художника (1977 рік) альбом зберігався у нього в майстерні в Києві. Потім потрапив до архіву КДБ. А не так давно Служба безпеки України передала альбом до музею. Історія завершилася. Залишається комусь зняти про це кіно.

А до того ми просто згадаємо Миколу Петровича Глущенка — бо якраз у вересні, більш як сто років тому (1901) він народився в славному місті Новомосковську на Дніпропетровщині.

Христофор ГРУША.

На знімку: репродукція з картини М. Глущенка «Шахісти» (1924).

ОГОЛОШЕННЯ

Все мы сегодня – поневоле экспериментаторы. Рыночное разнообразие с каждым днем становится все более тяжким испытанием для наших кошельков и нервов.

Диковинка начала 90–х – металлопластиковые окна и двери, превратились в привычный атрибут современного строительства и ремонта. Форму, как известно, определяет содержание. Из трухлявых бревен дом не выстроишь, а изготовленное из некачественного профиля окно доставит владельцу одни огорчения вместо желанного комфорта. Именно от качества профиля окна зависит тепло в квартире, звукоизоляция и самое главное – долговечность.

Одной из солидных и авторитетных в области производства металлопластикового профиля является немецкая фирма KBE, созданная в 1980 году. В мировой табели о рангах среди производителей пластика для

окон, дверей и фасадов KBE по праву занимает одно из ведущих мест. KBE провозглашает своей философией научный подход, высокое качество, постоянные инновации и долгосрочный сервис.

Все системы KBE обладают рядом прекрасных качеств:

- долговечность. В течение сорока лет профиль не теряет своих механических свойств и практически не меняет цвет.
- простота в уходе. Окна не нуждаются в ремонте и покраске, достаточно время от времени протирать их от пыли.
- шумоизоляция. За счет уплотнительной системы и стеклопакета в помещении всегда уют и тишина.
- теплоизоляция. Окна из профиля KBE с соответствующими стеклопакетами не выпускают тепло наружу зимой и не дают перегреться помещению летом.
- безопасность для здоровья, экологичность. Твердый ПВХ является химически нейтральным веществом, что обусловило его такое широкое распространение во всем мире. Например, в Германии из ПВХ

изготавливаются сосуды для хранения донорской крови и плазмы.

– дизайн. Благодаря широкому ассортименту, окна KBE отлично вписываются в любой архитектурный дизайн и подходят как для старых зданий, так и для построенных в современном стиле. Цветовая гамма из более, чем сорока цветов украсит любой интерьер и экстерьер.

Не секрет, что каждый из нас охотнее прислушивается к мнению соседа, чем к изощренной, но навязчивой рекламе. Популярность того или иного товара или продукции – самое объективное и наиболее трудно достижимое его качество. Компания KBE – неизменный лидер потребительских предпочтений в номинации "Народное признание". Пользоваться доверием народа – прерогатива ведущих, надежных и сильных компаний, называемых во всем мире "брэндами". Купить продукцию брэнда – всегда удовольствие, потому что, не потратив лишних денег, мы приобретаем в долговременное пользование проверенный временем добротный товар.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО KBE В УКРАИНЕ:
КИЕВ: тел.: (044) 296-67-96, 294-88-03, 294-81-22, 294-64-85, 294-89-03, факс (044) 296-53-94
ДНЕПРОПЕТРОВСК: тел.: (0562) 318-718, (056) 744-42-43

ПРОИЗВОДИТЕЛИ МЕТАЛЛОПЛАСТИКОВЫХ ОКОН:
КИЕВ (044): "Бекас" 513-27-05, "Викнопласт" 488-35-72, 488-34-90, "Домовик" 294-47-14, 290-23-77, "Легастр" 246-51-95, 235-83-28, "Паритет-Киев" 246-10-75, 244-07-08, "Томаш" 414-46-98, "Эско" 488-05-11, 239-12-08, "Bars Co. Ltd." 417-04-27, 417-16-18, ВИННИЦА (0432): "Ягуар-Фенстер" 52-30-11, 35-90-91, ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК (05692): "МикомПласт" 3-83-37, ДНЕПРОПЕТРОВСК (0562): "Вирто" 46-51-92, 36-57-79, "Стеклопласт" 37-74-93, 37-74-94, ДОНЕЦК (062(2)): "Микст" 382-61-28, "Фэнстерпласт" 55-41-34, 55-44-38, ЖИТОМИР (0412): "СВ-Сервис" 20-30-99, 36-15-57, ЗАПОРОЖЬЕ (0612): "Баланс" 13-17-03, 39-98-40, "Мия" 35-41-95, ИВАНО-ФРАНКОВСК (0342): "Экстим" 55-94-95, 55-91-17, КРЕМЕНЧУГ (05366): "Паритет Плюс" 5-32-19, 5-47-43, КРИВОЙ РОГ (0564): "Европейский Дом" 74-62-45, "Конкорд" 29-34-76, 28-02-22, ЛЬВОВ (0322): "Львоввинкопласт" 75-77-77, 97-16-42, МАРИУПОЛЬ (0629): "Опытно-экспериментальный з-д" 34-22-75, 34-32-31, ОДЕССА (0482): "Центр оконных технологий" 34-11-07, РОВНО (0362): "Захидспецпрофил" 22-08-27, 22-11-36, СИМФЕРОПОЛЬ (0652): "Васко" 27-68-17, 27-22-93, "Голландский Дом" 57-49-55, 51-86-25, "Элим" 51-10-00, 24-98-11, УЖГОРОД (03122): "Стимул Плюс" 2-68-25, 3-54-60, ХАРЬКОВ (0572): "Марущенко" 51-67-48, 49-52-72, "МДМ" 19-52-31, "Профиль М" 14-28-17, 14-28-19, ХЕРСОН (0552): "Херсонкабельторп" 27-15-37, 27-14-86

Приватне підприємство «Сігма-Контракт», код 3147850 зареєстроване Ватутінською РДА м. Києва, 21.05.2001 року за адресою: м. Київ, вул. Боженко, 2 повідомляє, що постановою Господарського суду м. Києва № 24/427-б від 16.09.2002 р. ПП «Сігма-Контракт» визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Якименко В. В. Претензії кредиторів приймаються за тел.: 234-44-10.

Дочірнє підприємство «ТБС-2», Код ЄДРПОУ 30435092, оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: м. Київ, вул. Л. Первомайського, 6.

ТОВ «Торг-Лайн», код ЄДРПОУ 31031767, зареєстроване Радянською РДА 12.09.2000 р., сповіщає про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 1 місяця з дня виходу об'яви за адресою: м. Київ, вул. Дегтярівська, 53-А.

Господарський суд м. Києва, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44б, Постановою по справі №23/259 від 03.09.2002 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «КАМЕ» (адреса: 01103, м. Київ, вул. Чеська, 9, код ЄДРПОУ 31452920), р/р 26008301261396 у Подільському відділенні ПІБ, м. Києва, МФО 322197, і відкриває ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Плющаківу Валентину Миколаївну (адреса: м. Київ, вул. Мельникова, 2/10). Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутись із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду м. Києва.

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) порушив справу № 12/996 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Краснолуцький завод будівельних матеріалів № 6», юридична адреса: 94500, м. Красний Луч, Луганської обл., код ЄДРПОУ 01234993, н/р 2600130120076 у відділенні ПІБ в м. Красний Луч, МФО 304375. Розпорядником майна призначений Павленко Олександр Валентинович (м. Луганськ, вул. Артема, буд. 447, кв. 9 (ліцензія № 000434 від 19.04.2000 р.). Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалка, 2) порушив справу № 4644-7/165 про банкрутство ДП ЗАТ «Демпург — М» «Михайлівське виробництво вогнетривів» за позовом ТОВ «Комплектметалснаб». Адреса боржника: 42407, с. Михайлівське Краснопільського району Сумської області, вул. Чернишевського, р/р 2600531786 в Краснопільському відділенні Ощадбанку МФО 337665, код 05467300. Розпорядником майна призначено Усенка Миколу Петровича (ліцензія 249729 від 19.10.2001 р.), тел. (0542) 223-302. Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

ЗИМА ЗА ВСЕ СПРОСИТ

Прошли выборы, снова избранные депутаты в своих предвыборных обещаниях и программах нам все «показали» светлое и счастливое будущее нашего коммунального быта. Однако большинство руководителей предприятий, организаций и учреждений хорошо понимают, что все сказанное будущими депутатами - это одни из способов решить ГЛАВНУЮ ЗАДАЧУ, которая стоит перед ними, БЫТЬ ИЗБРАННЫМИ. Шум предвыборных праздников закончился, наступили будни и настало время возвратиться к решению уже ВТОРОСТЕПЕННЫХ, назревших годами БЫТОВЫХ ПРОБЛЕМ, прислушаться к просьбам населения по горячей воде и теплу.

Хороший хозяйственник уже сегодня думает о том, как ему пережить "будущую зиму при отсутствии тепла в помещениях.

Многие руководители пытаются решать эту проблему путем латания старых дыр - восстанавливают старые котельные, теплотрассы, а также занимаются поиском необходимого топлива для котелен.

Производственное предприятие НПФ «Теплоэнергомаш» производит оборудование типа «Днепр» для отопления помещений и приготовления горячей воды для бытовых нужд. Это оборудование безотказно работает на ряде предприятий в городах Днепропетровской, Запорожской, Черкасской, Херсонской областей, в городах республики Крым. Нагреватели «Днепр» особенно выгодны там, где отсутствует газ, а котельные работают на жидком топливе или угле.

По своим техническим параметрам оборудование способно экономически эффективно отапливать помещения объемом до 10 000 м³ и готовить горячую воду до 30 м³ в сутки с температурой 55-60°С.

Основные преимущества данного оборудования в том, что оно не нуждается в теплотрассах, совершенно автономно (можно ставить на каждое здание или объект отдельно), не нужна водоподготовка и отсутствует накипь, при использовании аккумулятора тепла и льготного тарифа оплаты за электроэнергию - экономически выгодно в период эксплуатации.

В летний период, когда котельни остановлены для профилактики, наши нагреватели могут решить проблему горячей воды, такой необходимой в больницах, детских садах, санаториях и пансионатах.

Если Вас заинтересовало данное оборудование, мы готовы предоставить любую информацию, наши специалисты сделают необходимые расчеты (при необходимости с выездом на объект), изготовят необходимый нагреватель (именно под отопительный объем Вашего объекта или объем необходимой горячей воды), проведут его установку и будут нести 3-х летние гарантийные обязательства.

Наш адрес:
г. Херсон, ул.Поповича, 19а.
тел./факс: (0552) 32-56-06

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 11.07.2002 р., справа про банкрутство № 33/65 Б, ЗАТ «Міськсвітло» (86600, м. Торез, бульвар Ілліча, 7 «а», ЄДРПОУ 23025729, рах. 26000301460163 у відділенні Промінвестбанку в м. Торезі, МФО 334282) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначено Дубича Олексія Миколайовича, ліцензія АА № 250104.

Загублену печатку Об'єднаної галузевої професійної спілки працівників фінансово-кредитних установ вважати недійсною. Код 21656408.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інвестбудкомплект», код 30306735, зареєстроване Печерською РДА м. Києва, 09.03.1999 року за адресою: м. Київ, вул. Шорса, 31 повідомляє, що постановою Господарського суду м. Києва № 24/428-б від 16.09.2002 р. ТОВ «Інвестбудкомплект» визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Нікітчук В. П. Претензії кредиторів приймаються за тел.: 234-44-10.

Дирекция

ОАО Константиновский огнеупорный завод «Красный Октябрь» сообщает, что 3 ноября 2002 года в 7-00 по адресу: г. Константиновка Донецької області, ул. Мирошніченко, 2 (клуб завода) состоится общее собрание акционеров.

Регистрация участников 3 ноября 2002 г. с 6-00 по месту проведения собрания.

Повестка дня:

1. Отчет дирекции о результатах работы Общества за 2001 г. и утверждение основных направлений деятельности Общества на 2002 г.
2. Отчет ревизионной комиссии о проверке финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2001 г. и заключение по годовому балансу.
3. Утверждение порядка распределения прибыли.
4. Внесение изменений в Устав Общества.

Для участия в собрании акционерам необходимо иметь паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Для уполномоченных лиц — дополнительно доверенность, оформленную в соответствии с действующим законодательством Украины.

Чемпіонів нагороджували і розважали

■ Футбол

Для переможців чемпіонату Європи серед інвалідів з наслідками ДЦП ФФУ влаштувала прийом у столичному готелі «Русь». Іменинникам і їх тренерам багато щирих і теплих слів сказали: президент ФФУ, народний депутат Григорій Суркіс, президент Національного параолімпійського комітету, народний депутат Валерій Сушкевич, легендарний атлет, дворовий олімпійський чемпіон, президент Федерації легкої атлетики країни Валерій Борзов.

Як і водиться, чемпіони отримали квіти та цінні подарунки. А народний артист України, популярний поет Юрій Рибчинський разом з друзями заслуженим артистом України Володимиром Засухіним, новою «зіркою», юною співачкою Вікторією Васалатій та іншими влаштували для чемпіонів чудовий концерт.

Тренер переможців Сергій Овчаренко щиро подякував за таку велику увагу до його команди з боку держави, ФФУ, вболівальників. І запевнив, що на Параолімпіаді в Афінах-2004 збірна України — чемпіон світу та Європи — до своїх титулів постарасться додати і звання параолімпійського чемпіона.

Чемпіонат України. 9-й тур. «Арсенал» (Київ) — «Металург» (Маріуполь). 2:0. 6 000 глядачів. Голи: Полтавець, 37, Бондаренко, 90. На 79-й хв. киянин Абхазава не реалізував пенальті.

У цьому поєдинку помилок припустилися асистенти арбітра. Тренер маріупольців Микола Павлов на післяматчевій пресконференції сказав, що його команда забила «чистий» гол, який арбітр Валерій Онуфер спершу зарахував. Але його помічник наполягав на офсайді. Тому своє рішення рефері скасував. Тим часом забив м'яча киянин Полтавець, котрий перебував у положенні «поза грою».

Підсумки цього матчу, либонь, стануть предметом серйозної розмови в ПФЛ. А поки що делегат ФФУ Сергій Татулян (він ще й президент АФА) виставив асистентам Дулу та Ольшанецькому «п'ятірки» (дуже низькі оцінки, вважаю «двійки»).

А в київському «Динамо» — чергова втрата. Минулої неділі прооперовано коліно воротареві Олександрові Шовковському. Отже, завтра в заявці динамівців на гру Ліги чемпіонів проти «Ньюкасла» значитимуться воротарі Віталій Рева і Рустам Худжамов.

	В	Н	П	М	О
Дніпро	7	2	0	15—4	23
Арсенал	7	1	1	23—7	22
Шахтар	6	2	1	16—9	20
Динамо	6	1	1	23—6	19
Металург Д	6	1	2	15—7	19
Волинь	5	0	4	11—14	15
Ворскла	3	0	6	7—19	9
Металург М	2	3	4	10—12	9
Карпати	2	3	3	8—12	9
Металіст	2	3	4	6—12	9
Таврія	2	2	5	12—16	8
Оболонь	2	2	5	9—13	8
Металург Зп	2	2	5	6—12	8
Поліграфтехніка	1	5	3	8—14	8
Кривбас	1	4	4	7—11	7
Чорноморець	1	1	7	4—13	4

Першість України. Перша ліга. 9-й тур. «Нафтовик» — «Арсенал» (Харків). 2:0. «Динамо-2» — «Сталь». 0:0. «Зірка» — «Прикарпаття». 1:0. «Миколаїв» — «Полісся». 1:1. «Шахтар-2» — «Закарпаття». 1:0. «Карпати-2» — «Сокіл». 2:2. «Вінниця» — «Система—Борекс». 1:0. «Борисфен» — «Спартак». 3:0. ЦСКА — «Красилів». 2:1. «Сталь» — 21 очко, «Зірка» — 20, «Динамо-2», «Нафтовик» — по 19, «Вінниця», «Миколаїв» — по 15, «Борисфен», «Закарпаття» — по 14, «Шахтар-2» — 13, «Красилів», «Карпати-2» — по 12, «Полісся» — 11, «Арсенал», «Прикарпаття» — по 9, «Сокіл» — 7, ЦСКА — 5. «Спартак», «Система—Борекс» — по 4.

Результати матчів з участю суперників українських клубів у євротурнірах. **Англія.** «Челсі» — «Ньюкасл». 3:0. «Лідс» — «Манчестер Юнайтед». 1:0. **Італія.** «Ювентус» — «Аталанта». 3:0. **Нідерланди.** «Твенте» — «Фейєноорд». 1:5. **Німеччина.** «Енергі» — «Вердер». 0:1. **Австрія.** «Аустрія» — ASKO «Пашинг». 3:0.

■ Баскетбол

У Маріуполі визначився володар Кубка України. У вирішальному поєдинку місцевий «Азовмаш» узяв гору над клубом «Сумихімпром» — 88:67. Маріупольців віднедавна почав тренувати відомий у минулому баскетболіст-віртуоз, а нині знаний фахівець Андрій Підковиров.

■ Хокей

Чемпіонат СЕХЛ. Після двох перемог на старті турніру у Гродно єдиний представник України в лізі — київський «Сокіл» — поступився двічі в Мінську дуже сильному суперникові — місцевому

«Кераміну». В обох випадках основний час завершився внічию — 2:2 і 1:1. У першому матчі в овертаймі господарі закинули переможну шайбу. А наступного дня дійшло до булітів. Наші промазали, а господарі закинули і виграли — 2:1.

У розмові з кореспондентом «Голосу України» наставник «Сокола» Олександр Сеуканд покаржився на упереджене ставлення арбітрів до його команди. Так, у Гродно латвієць Озол постійно вилучав киян з майданчика. Доводилося весь час грати вчотирьох і навіть утрьох. Те саме робив з нашими в Мінську і рефері з Москви.

Наступні матчі в чемпіонаті «Сокіл» проведе 26—27 вересня в російському місті Ступіно, де його суперником буде клуб «Капітан».

■ Легка атлетика

На завершальному етапі серії «Гран-прі» у Парижі українець Юрій Білоног у секторі зі штовхання ядра посів друге місце з результатом 20,74 метра. Переможцем став американець Адам Нельсон — 21,34 метра.

■ Бокс

Володимир Кличко днями повернувся з Нью-Йорка, де проводив переговори з керівництвом телеканалу НВО про подальшу співпрацю з ним братів Кличків.

— Ми розглянули умови, запропоновані нам з Віталієм телеканалом НВО, — прокоментував Кличко-молодший. — Робота над контрактом триває. Головна умова, щоб цей документ був взаємовигідним для самого телеканалу і для нас. Оскільки керівництво НВО розраховує на тривале співробітництво з нами, то, природно, дуже багато треба обговорити й уточнити. Потрібна тривала і копітка робота. Втім, гадаю, результати переговорів будуть позитивні.

Про свою наступну появу на рингу і майбутнього суперника Володимир сказав, що Клаус-Пітер Коль веде переговори про його бій, котрий планується на кінець року. Хто саме буде суперником, поки що сказати важко. Однак Кличко зазначив, що готовий вийти на ринг проти будь-якого боксера.

■ Бокс

Наступної суботи в Київському цирку відбудеться великий міжнародний турнір серед професіоналів. І проводити його НЛПБУ (президент Михайло Зав'ялов) доручила своєму партнерові — новонародженій організації «National box promotion».

Основний напрям роботи NBP — регулярне проведення турнірів у столиці та інших регіонах країни з участю і досвідчених майстрів, і перспективної молоді.

Разом із НЛПБУ та її головним тренером Олександром Ліхтером було здійснено відбір серед найяскравіших українських боксерів. З найкращими — 21-річним Вадимом Сафоновим (79 кг), 29-річним суперважкоговаком, чемпіоном України Володимиром Віричсом та чемпіонкою світу

та Європи Аліною Шатерниковою — вже підписано контракти. До речі, чарівна Аліна за сумісництвом ще й віце-президент NBP.

— Наша організація — одна з небагатьох, котрі матеріально підтримують спортсменів під час тренувального процесу та підготовки до турнірів, — каже президент NBP **Вадим БУХКАЛОВ.** — Наполегливо працюватимемо у справі популяризації професіонального боксу в Україні і подальшого просування наших боксерів на міжнародну арену. Не таїна, що для серйозних міжнародних поєдинків молодим українським атлетам бракує бойового досвіду. Тому до наших планів і входить регулярна організація солідних турнірів із залученням зарубіжних боксерів...

Один з них, як уже ска-

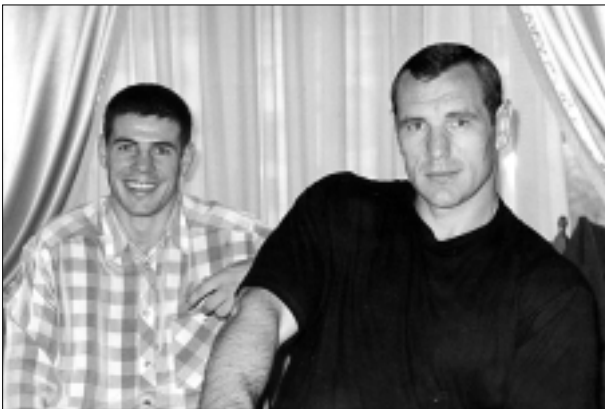

ФОТО АВТОРА.

зано, відбудеться 21 вересня. У програмі свята — сім поєдинків. Ми побачимо улюбленців уболівальників Олександра Ветуха, Андрія Куватова, кількох американців, росіян, грузина. Нарешті, головними подіями стануть титульні поєдинки. Вадим Сафонов проведе бій за звання чемпіона України з іншим киянином — Андрієм

Кульпицьким. А Володимир Вірчис битиметься з Томасом Вільямсом (США) за пояс інтерконтинентального чемпіона за версією IBC.

На знімку: Вадим Сафонов і Володимир Вірчис на презентації NBP у Київській міській держадміністрації.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація про продаж на аукціоні майна Акціонерного агропромислового Банку «Україна»

1. Назва об'єкту: адміністративний будинок з усіма інженерними комунікаціями, мережами електронного та телефонного зв'язку, обладнанням, меблями, іншим майном функціонального та господарського призначення.

Адреса об'єкту: м. Київ, вул. Грінченка, 3.

Характеристика об'єкту: 7-ми поверхова цегляна будівля, 1994 р. введено в експлуатацію, загальною площею 4449,5 м², площа земельної ділянки 2686².

Початкова ціна продажу об'єкту: 35 846 003,39 грн. (без урахування ПДВ).

Умови продажу: оформлення прав власності на придбане майно здійснюється за рахунок покупця, питання переоформлення документів на право користування земельною ділянкою вирішується покупцем самостійно, після укладання договору купівлі-продажу об'єкта згідно з чинним законодавством.

Засоби платежу: грошові кошти.

Плата за реєстрацію заяви у розмірі 17 грн. вноситься на рахунок № 26009301260745, завдаток у розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкту вноситься на рахунок № 26008302260745 в Подільському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322197, код ЄДРПОУ 22894896, одержувач — філія «Київський аукціонний центр» ДАК «Національна мережа аукціонних центрів».

Заяви на участь в аукціоні приймаються — філією «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: 02094, м. Київ, вул. Червоноткацька, 42.

Кінцевий термін прийняття заяв — за три робочі дні до дати проведення аукціону.

Аукціон буде проведено 17 жовтня 2002 р. об 11.00 в приміщенні філії «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ» за адресою: м. Київ, вул. Червоноткацька, 42. Ознайомитись з об'єктом можна в робочі дні за вказаною адресою: м. Київ, вул. Грінченка, 3, тел. (044) 228-97-66.

Служби з організації та проведення аукціону:

Ліквідатор Банку «Україна» м. Київ, пров. Рильський, 10, тел. (044) 244-15-16.

Філія «Київський аукціонний центр» ДАК «НМАЦ», м. Київ, вул. Червоноткацька, 42, тел. (044) 552-72-55, 552-31-68.

Постановою Господарського суду м. Києва від 09.09.2002 р. (справа № 24/370-б) визнано банкрутом Закрите акціонерне товариство «Промислово-фінансова компанія «Енергоінвест» (ЄДРПОУ 30270484). Ліквідатором призначено Відкрите акціонерне товариство «Укрспробум» (м. Київ-2, вул. М. Раскової, 19).

Господарський суд Львівської області постановою від 30 травня 2002 року по справі № 7/135-23/126 визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Радар», 79008, м. Львів, вул. Л. Українки, 7. Пот. рах. 2600200011848 у ЛОФ АКБ «Укрсоцбанк», МФО 325019, код ЄДРПОУ 22361081 і відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Портухуя Богдана Романовича (ліцензія Міністерства економіки № 047896 від 18.10.2001 р.).

Господарський суд м. Києва (0130, вул. Б. Хмельницького, 44-в) постановою від 30.08.02 р. у справі № 10/242 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру по відношенню до Товариства з обмеженою відповідальністю «ДІМАЛ» (юридична адреса: 04028, м. Київ, проспект Радянської України, 3-Б, ідентифікаційний код 31409110, поточний рахунок 26003311194 в філії АБ «Південний» в м. Києві, МФО 320917).

Ліквідатором призначено Чучкова Олександра Євгеновича (ліцензія серії АА, № 250324 від 07.02.2002 р.), адреса для листування: 03067, м. Київ-067, а/с 798; тел. 458-07-25, E-mail: 21777@ i.kiev.ua).

Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, площа Героїв ВВВ, 3А) постановою від 27.08.2002 р. по справі № 10/112Б визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура ПП «Санрайз» (м. Кіровськ, Луганської обл., кв. Центральний, буд. 5, кв. 7, ідентифікаційний код 30008234). Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Дворнік Наталія Іванівна (ліцензія № 250405 від 27.03.2002 р., яка мешкає за адресою: 91012, м. Луганськ, пров. Моторний, 59/В, т. (0642) 34-42-26).

Заяви від кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації.

Ухвалою Господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбішева, 1-а) від 29.08.2002 року по справі № Б15/2/236/97 було замінено боржника — банкрута товариство з обмеженою відповідальністю виробничо-комерційну фірму «Марія-С» на належного боржника — банкрута колективне підприємство торгово-виробничу фірму «Оранда» (49112, м. Дніпропетровськ, вул. Електрична, 34, н/р 26000101233001, в Дніпропетровській обласній філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 305017, код ЄДРПОУ 05475653).

Ліквідатором призначено Шикуненко Олександра Віталійовича, ліцензія серія АА № 047584, тел. (0562) 32-07-00.

Претензії кредиторів приймаються ліквідатором протягом місяця від дня публікації оголошення за адресою: 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Шишова, 7.

Місту над Сулою — 1100 років

ЮВІЛЕЇ

Таку круглу дату святкують славні Ромни. Через терни і лихоліття рік за роком, століття за століттям крокувало до цієї визначної події давнє місто. Стерти Ромни з лиця землі намагалися і татарські хани, і польські королі, і російські царі. Але місто, наче казковий Фенікс, відроджувалося з попелу, щоб стати окрасою Слобідської України.

У ювіляра — славний послужний список. Тільки за 1630—1638 роки — три визвольні повстання проти польських магнатів, в яких брали участь понад 20 тисяч мешканців. Саме через Ромни пролягав шлях послів Богдана Хмельницького до Москви. Видатну роль зіграло місто й у визвольних змаганнях Івана Мазепи. Тут була штабквартира Карла XII і українського гетьмана.

А яких велетів Духу і

Совісті — воїнів, митців, учених — подарувала Роменщина людству. Останній кошовий війська Запорозького Петро Калнишевський, народний месник Семен Гаркуша, брати Полетки, всесвітньо відомі академіки Абрам Иоффе і Степан Тимошенко, актор Степан Шкурат, скульптор Іван Кавалерідзе, майстри слова Пилип Капельгородський, Борис Антоненко-Давидович, роменська мадонна Олександра Дерев-

ська та багато інших, які заповідали нащадкам берегти і множити славу батьківської землі.

Нинішнє покоління роменчан шанує цей заповіт. Успішно працюють промислові підприємства: гардинно-тюлева, взуттєва фабрики та молочний комбінат. Поступово нарощують обсяги виробництва й решта роменських підприємств. Як результат: нині Ромни в соціально-економічному аспекті — одне з благополучних міст.

Саме таким: молодим, усміхненим побачили його численні гості, що з'їхалися звідусіль (навіть з Африки і Близького Сходу), щоб поздоровити роменчан.

Владислав ЖМУРКОВ.
Сумська область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Едельвейс Чернівецького ботсаду

125 років тому була закладена основа колекції рідкісних рослин, якою пишається заклад. Росте в дворі перед адміністративним корпусом Чернівецького ботанічного саду і велетенська срібляста то-

поля, посаджена в день заснування ботсаду. Вчені-біологи Чернівецького національного університету, що працюють тут, подбали про те, аби їхнє дітище поповнювалося новими раритетами. Є в саду й

окрема жива експозиція, де представлені рідкісні рослини Буковинських Карпат. Квітує тут навіть знаменитий едельвейс, який став великою рідкістю місцевої флори.

Василій БАБУХ.

Гонки на матрацах

АКЦІЇ

У Севастопольській бухті відбувся перший чемпіонат Севастополя з

гонок на індивідуальних матрацах. Як передає кореспондент агентства «Ін-

Фото автора.

терфакс-Україна», незважаючи на авантюрний девіз «Запливи за буйки, стань переможцем!», метою змагань стала пропаганда здорового способу життя.

Своєю акцією організатори прагнули відродити стару традицію масових заплівів, які раніше проводилися в місті. Призи розігрувалися в номінаціях «Ідеальний плавець», «Найповажніший учасник», «Наймолодший учасник», «Міс заплів», а також «Приз спонсорських симпатій» за найоригінальніший транспортний засіб.

Змагання були присвячені Дню фізкультури і спорту.

Сергій СВЕТЛИЦЬКИЙ.

ЗНАЙ НАШИХ!

Пожежних справ майстри

Збірна України виборола третє командне місце на чемпіонаті світу серед пожежних і рятувників, що завершився у Москві. Перемогли білоруси, друге місце посіла збірна Росії, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

У чемпіонаті взяли участь команди із 18 країн.

3 бакалаврів — у магістри

У Полтавській державній аграрній академії на факультеті економіки та менеджменту відкрито магістратуру. Так реалізується проєкт, розроблений спільно з німецькими колегами з університету Хоенхайм та інституту польових культур у Відні. Перший набір невеликий — 28 бакалаврів, які через півтора року одержать дипломи міжнародного зразка.

Замок на конверті

«Укрпошта» до 850-річчя райцентру Гоща випустила конверт, на якому зображено замок поміщиків Валевських, власників селища у 40-ті роки XIX століття. До ювілею, який відзначитимуть в останню неділю вересня, причепурили і

саму садибу Валевських та унікальний парк навколо неї — пам'ятку паркової культури XIX століття. В красивий ландшафт парку чудово вписався щойно побудований каскад ставків.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Садиста затримано

КРИМІНАЛ

Співробітники спецпідрозділу «Альфа» у Прилуках затримали особливо небезпечного злочинця, який п'ять років тому був причетний до моторошного вбивства викладачки Ніжинського агротехнічного коледжу Наталі С. Після нелюдських знущань, приниження та глумлення їй відрубали лопатою голову. Вважалося, що негідник зник за межами України. Та працівники СБУ все-таки знайшли його за 60 кілометрів від Ніжина.

— Садисту вдалося на довгий час зникнути з поля зору правоохоронців, — повідомив керівник прес-центру управління СБУ в Чернігівській області Ярослав Молочко. — У Прилуках він входив до складу злочинної групи. А коли банда розпалася, молодик оселився на одній із прилуцьких квартир, де спокійно собі проживав і нічим особливим не відрізнявся від інших мешканців міста. Затримали злочинця, коли той повертався з риболовлі.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

До уваги акціонерів ЗАТ «Лізингова компанія «Хліб України»

4 листопада 2002 року о 10 годині в приміщені за адресою: місто Київ, вул. Спаська, 37 відбудуться загальні збори акціонерів ЗАТ «Лізингова компанія «Хліб України». Порядок денний: збільшення статутного фонду ЗАТ «Лізингова компанія «Хліб України», затвердження розподілу акцій між акціонерами та затвердження змін до установчих документів.

Інформація щодо збільшення статутного фонду: спосіб збільшення статутного фонду — додатковий випуск акцій; мета додаткової емісії акцій — розширення господарської діяльності; сума на яку збільшуватиметься статутний фонд — 12 000 000 (дванадцять мільйонів) гривень; кількість акцій, що випускаються додатково — 240 000 (двісті сорок тисяч) штук; їх загальна вартість — 12 000 000 (дванадцять мільйонів) гривень; номінальна вартість однієї акції — 50 гривень. Кожен акціонер має право придбати акцій додаткового випуску пропорційно своїй частці у статутному фонді з оплатою не менше 50 % вартості до-

датково придбаних акцій до 5 листопада 2002 року, а решти — до 5 листопада 2003 року. Заяви про намір придбати акції 2-ої емісії можуть подаватись акціонерами ЗАТ «Лізингова компанія «Хліб України» з 17 вересня 2002 року по 4 листопада 2002 року. Порядок відшкодування власникам акцій документально підтверджених та обґрунтованих прямих збитків, пов'язаних із змінами статутного фонду, визначається чинним законодавством.

У зв'язку із збільшенням статутного фонду ЗАТ «Лізингова компанія «Хліб України» пункти 6.2., 6.3. Статуту пропонується викласти у наступній редакції:

«6.2. Для забезпечення діяльності Товариства формується Статутний фонд у розмірі 12 500 000 (дванадцять мільйонів п'ятсот тисяч) гривень.

6.3. Статутний фонд Товариства поділений на прості іменні акції кількістю 250 000 (двісті п'ятдесят тисяч) штук, номінальною вартістю 50 (п'ятдесят) гривень кожна.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників —
40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ
(м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 14) порушив справу №4/216/6 про визнання банкрутом
Виробничо-комерційного колективного підприємства "Віраж"

(58023, м.Чернівці, вул. Авангардна, 11-а, п/р №2600830130 в Чернівецькій обласній філії АКБ "Укрсоцбанк", м. Чернівці, МФО 356011, код 14268580).

Розпорядником майна призначено Свєргун Надію Петрівну (ліцензія № 000276 від 10.03.2000 р., м.Чернівці, вул. Руська, 16, кв. 2. Тел.: 51-18-90.

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються у місячний термін від дня опублікування оголошення.

Голос України

Г А З Е Т А В Е Р Х О В Н О Ї Р А Д И У К Р А Ї Н И

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія:
Сергій ПРАВДЕНКО,
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Віталій ЖЕЖЕРА,

Іван ІЛЛЯШ,
Людмила КОХАНЕЦЬ,
Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311169.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos